УзССР Давлат китоб палатаси
Книж. палата

Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

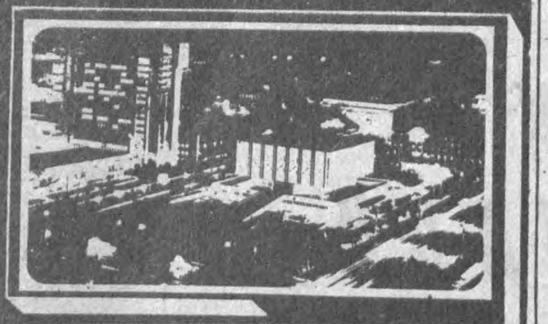

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 44 (8. 242) ◆ 1993 йил ◆ 11 март, пайшанба ◆ Нархи 5 сўм

13 МАРТ — УМУМШАҲАР ҲАШАРИ

ИСТИҚБОЛЛИ ПАХТА НАВЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ғўза генетикаси, селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институти республикамиздаги энг тўнғич фан марказларидан саналади. Ўз фаолиятини бундан 70 йил муқаддам кичик бир тажриба станцияси янглиғ бошлаган ушбу тадқиқот ўчоғи шу давр мобайнида ҳар томонлама ривожланиб мустаҳкам илмий-техникавий негизга эга бўлди.

Унинг жойларда йирик тажриба-синов майдонлари мавжуд. Уларда янги нав пахталарни яратиш, тавсия этилган ишланмалар бўйича самарали кузатувлар олиб борилмоқда. Шундай изланишлар туфайли истиқболли пахта навлари юзага келди.

Юбилей муносабати билан институт селекционер олимлари нав синаш далаларида бошланган институтнинг қатор кузатишларини якунладилар. Буларнинг аксарияти районлаштиришга ҳам берилди.

Институтнинг 70 йиллиги муносабати билан унинг тарихи ва амалга оширилган илмий ишлар ҳақида тўплам босмага тайёрланмоқда.

Воҳид ВАЛИЕВ.

* Тошкент шаҳар Ҳокими маҳкамаси ва Давлат назорат комитетининг Тошкент шаҳри бўйича бошқармасида

Ўзбекистон Республикаси Қонунлари, Президент Фармонлари ва Вазирлар маҳкамаси қарорлари бажарилишини назорат ва ижро этишни ташкил этиш тизими тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат назорат комитетининг Тошкент шаҳри бўйича бошқармаси иш режасига мувофиқ Юнусобод тумани ҳокимлиги ва давлат назорат инспекциясининг Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари, Вазирлар маҳкамаси фармойишлари ва бошқа ҳужжатларини бажариш юзасидан иши ўрганиб чиқилди.

Ушбу масаланинг ўрганилиши туман ҳокимлиги, унинг бўлинмалари, давлат назорати туман инспекцияси томонидан қонунлар, фармонлар ва қарорлар бажарилишини таъминлаш юзасидан амалий чоралар кўрилаётганлигини кўрсатди.

Шу билан бир қаторда бу ишда камчилик ва нуқсонлар ҳам мавжуддир. Айрим фармонлар ва қарорлар бўйича ташкилий ва назорат тадбирлари режалари ишлаб чиқилмаган. Ҳамиша ҳам ижро муддатлари ва бунинг учун масъуллар кўрсатилмайди.

Юнусобод тумани ҳамда Тошкент шаҳри баъзи бошқа туманлари ҳокимликлари, давлат назорати инспекциялари ишини ўрганиш ижроия-фармойиш берувчи ҳокимиятнинг айрим идораларида қонунлар, фармон ва қарорлар бажарилишини таъминловчи воситалар мавжуд эмаслигини, ушбу ҳужжатлар ижроси учун масъуллар ҳамма жойда ҳам белгиланмаганлигини кўрсатди.

Шундан келиб чиққан ҳолда Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбеков ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат назорат комитетининг Тошкент шаҳри бўйича бошқармаси бошлиғи Б. С. Камолов Ўзбекистон Республикаси қонунлари, Президент фармонлари ва Вазирлар маҳкамаси қарорлари бажарилишини назорат ва ижро этишни ташкил этиш тизими тўғрисидаги биргаликдаги қарорга имзо чекдилар.

Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбековнинг фармойиши билан Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари, Вазирлар маҳкамаси фармойишлари ва бошқа ҳужжатларини ўз вақтида бажарилишини таъминлаш мақсадида Тошкент шаҳар Ҳокими маҳкамаси ҳузурида қонунлар, фармонлар ва қарорлар бажарилишини назорат қилиш ва ижро этишни ташкил этиш бўйича ишчи гуруҳи ташкил этилди.

Тошкент шаҳар Ҳокимининг биринчи ўринбосари Ю. А. Асепков, Ҳоким ўринбосарлари Ш. И. Жалилов, Б. Қ. Алиев, Р. Ҳикматуллаев, Б. П. Қаюмов ва Б. Д. Ҳусанбоевга ўз хизмат вазифаларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари, Вазирлар маҳкамаси фармойиш ва қарорларини бажаришни ташкил этиш бўйича худди шундай ишчи гуруҳлар ташкил этиш топширилди.

Тошкент шаҳар Ҳокими маҳкамаси бошқарма ва хизматлари раҳбарлари зиммасига шу йил 10 апрелгача бўлган муддатгача республика Президенти ва ҳукумати фармон ва қарорларини бажариш бўйича тегишли гуруҳларни ташкил этиш вазифаси юклатилди.

Тошкент шаҳар Ҳокими ва Давлат назорат комитетининг Тошкент шаҳри бўйича бошқармасининг биргаликдаги қарорида туманларнинг ҳокимлари ва давлат назоратчиларига қонунлар, фармонлар ва қарорларни назорат қилиш ва ижро этишни ташкил этиш бўйича тизимни жорий этиш ва такомиллаштириш юзасидан бошланган ишни давом эттириш тавсия этилди.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Вазирлар маҳкамасида «Монополистик фаолиятни чеклаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунини ҳаётга тадбиқ этиш чора-тадбирлари ҳақидаги масала муҳокама қилинди.

● Кеча Тошкентда Ўзбекистон пахтани қайта ишлаш ва пахта маҳсулотларини сотиш давлат ҳиссадорлик уюшмасининг таъсис қурултойи бўлиб ўтди.

● Оммавий жисмоний тарбияни ишлаб чиқаришлар, ўқув юртлари, турар жой, айниқса қишлоқларда ривожлантириш масалалари кеча Тошкентда бўлиб ўтган республика кенгашида муҳокама этилди.

● «Тошгипротранс» институти мутахассислари Марказий Осиё давлатларини Эрон билан боғлайдиган 126 километр узунликдаги Тежен — Серахс янги темир йўли ишчи ҳужжатларини тайёрладилар. Унинг ишга туширилиши Эрон, Ироқ, Туркия ва Осиё минтақасининг бошқа мамлакатларига ишончли йўл очади.

● Урганч шаҳрида замонавий сайёҳлик маркази барпо этилди. Унда 364 ўринли меҳмонхона мажмуаси, сайёҳлар маданий маркази бинолари бор.

● Қўқон бинокорлари бу йил 1992 йилга нисбатан бир ярим баравар кўп — 15 минг квадрат метр саҳнли уй-жой қуришни режалаганлар. Бу бинолар асосан маҳаллий корхоналар маблағлари ҳисобига бунёд этилади.

● Бухоро тумани маркази — Галиосиё шаҳрида йилига 17 миллион дона шиша идиш тайёрланадиган завод қурилиши бошланди.

ҲАМДУСТЛИКДА

● Россия халқ депутатларининг навбатдан ташқари VIII съезди кутилганидек, сиёсий кучларнинг кескин қарама-қаршилиги билан бошланди. Кеча кечки мажлисда Президент Борис Ельцин ижроия ҳокимият ваколатини янада кенгайтириш кўзда тутилган қарор лойиҳасини съезд котибиятига тақдим этди.

● Тожикистон Вазирлар кенгаши раисининг ўринбосари ҳукумат кучларининг кенг кўламли операциялари натижасида Помирбўйи ҳудудлари жангарилардан тўла-тўкис тозаланганлиги ҳақида баёнот берди.

● Россия ташқи иқтисодий ҳиссадорлик жамияти президенти Олег Климовнинг берган баёнотига кўра, 1993 йилда Россия хорижий мамлакатлардан 16 миллион тонна дон харид қилиши керак. Ҳозирча эса бу доннинг ярмини сотиб олишга етадиган миқдорда маблағ ажратилган.

● Кеча Москвада Россия—Грузия музокараларининг тўртинчи босқичи бошланди. Грузия раҳбари Эдуард Шеварднадзенинг фикрича, агар Россия билан иқтисодий муносабатлар йўлга қўйилмаса, Грузияни фалокат кутмоқда. Бу ҳолда ҳеч қандай инсонпарварлик ёрдами мамлакатни қутқара олмайди.

● Собиқ СССРнинг собиқ президенти Михаил Горбачёв ГКЧП аъзолари судланиши керак, деб баёнот берди. У бу суд жараёнида бош гувоҳлардан бири сифатида қатнашиш ниятида эканлигини айтди.

● Туркманистон аҳолиси 1993 йил 1 январга 4 миллион 254 минг кишини ташкил этди. Ҳозир мамлакатда 3 миллион 118 минг туркман, 419 минг рус, 382 минг ўзбек ва бошқа миллат вакиллари истиқомат қилар экан.

ХОРИЖДА

● Яқинда ўзаро сулҳ тузган Афғонистон Президенти Раббоний ва Бош вазирликка тайинланган Ҳикматиёр бугун Эрон Президенти Рафсонжоний билан учрашиш учун Теҳронга келадилар. Бу учрашувда Покистон Бош вазири Шарифнинг ҳам иштирок этиши мўлжалланмоқда.

● Индонезия Халқ маслаҳат конгресси Сухартони олтинчи муддатга мамлакат Президенти этиб сайлади.

● Бугун Парижда Югославиядаги аҳволни тинч йўл билан ҳал этиш бўйича музокаралар олиб бориш учун бир-бирига қарши турган бу мамлакат собиқ республикалари раҳбарлари учрашишлари керак. Унда Сербия билан Босния ўртасидаги можаро БМТ вакиллари иштирокида муҳокама этилади.

● Халқаро шахмат федерацияси (ФИДЕ) президенти Ф. Кампоманес агар ҳозирги шахмат тожи эгаси Гарри Каспаров билан бу тожга даъвогар Найжел Шорт, улар берган баёнотга кўра, шахмат бўйича жаҳон биринчилигини ФИДЕ иштирокисиз ўтказадиган бўлсалар, у ҳолда ФИДЕ шахмат бўйича жаҳон чемпиони мусобақасини, Анатолий Карпов билан голландиялик Ян Тимман ўртасида ўтказишини маълум қилди.

УМИД БАҒИШЛОВЧИ ЖАМҒАРМА

КУНИ кеча Республика адлия вазирлигида Ўзбекистон жисмоний тарбия ва спорт Давлат комитети, касаба уюшмалари «Ўзбекистон» жисмоний тарбия ва спорт жамияти бош кенгаши, Ўзбекистон ногиронлар, кўзи ожизлар жамиятлари ва «Ўзбекистонлик чернобилчилар» республика уюшмаси ташаббуси билан асос солинган янги жамоат ташкилоти — «Меҳр-шафқат, саломатлик ва спорт» ногиронлар жамғармасига Низомининг рўйхатга олинганлиги ҳақида гувоҳнома топширилди.

Жамғарма ўз олдига барча тоифа ногиронларини ижтимоий ҳимоялаш, уларнинг саломатлиги, меҳнат қобилиятини жисмоний тарбия ва спорт ёрдамида тиклаш, соғломлаштириш гуруҳлари ташкил этиш каби вазифаларни қўйган. Бундан ташқари турли мусобақалар уюштириш ва ногиронлар ўртасида ўтказиладиган Олимпиада ўйинларида қатнашувчи жамоа тузиш юзасидан қатор режалар белгиланмоқда.

Жамғарма раиси этиб хизмат кўрсатган спорт устаси, баскетбол бўйича бир неча бор жаҳон чемпиони Равиля Салимова сайланди.

Шуҳрат ЗОКИРОВ.

БЕКТЕМИР ТУМАНИ — * Янгиликлар, воқеалар, хабарлар

НАВРЎЗГА ТАЙЁРГАРЛИК ҚИЗҒИН

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ энг кенжа тумани ҳисобланмиш Бектемирда бу йилги Наврўз байрамига тайёргарлик қандай бораётгани билан қизиқдик.

— Наврўзга тайёргарлик борасидаги юмушлар январь ойининг бошларидаёқ бошланган эди, — дейди туман ҳокими муовини Хайринисо Мирзажонова. — Айни пайтда туманда 30 минг атрофида аҳоли истиқомат қилади. Улар орасида ўнлаб миллат ва элатларнинг вакиллари бор. Уларнинг қанчалик иноқ ва дўстона ҳаёт кечираётганликларидан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Улар туманда нишонланадиган ҳар қандай байрам ва тўй-томошаларда бирга бўладилар, бирга хизмат қилиб, бирга ўйнаб-куладилар.

Бу йил тантанани ҳам муносиб кутиб олиш учун ҳаракат қилаяпмиз. Районимиз ҳудудида байрамни ташкил қилиш ва уни юқори даражада ўтказиш мақсадида комиссия тузилган. Унинг таркиби 18 кишидан иборат бўлиб, улар орасида турли ташкилот, корхона ва муассасаларнинг вакиллари бор. Байрамга тайёргарлик ва уни ўтказиш борасидаги иш режасини ишлаб чиққанмиз. Айни пайтда ана шулар асосида иш олиб борияпти.

Тадбирларнинг сони ўттиздан ортиқ. Унда байрамни ўтказиш учун жой тайёрлашдан тортиб, то у ўтгунга қадар амалга оширилиши лозим бўлган барча масалалар ўрин олган. Бизнинг эътиборимиздан бирорта корхона, ташкилот, муассаса ёки ёлғиз қариялар, ногиронлар, мактаб ўқувчилари, боғча болалари четда қолгани йўқ.

Режага мувофиқ аввало туман ҳудудидаги ҳамма жойларда тозалаш, ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ишлари олиб борилади. Шанбаликлар, ҳашарлар ташкил қилинади. Туман раҳбарлари биринчилардан бўлиб ногиронларни, ёлғиз, боқувчисини йўқотган қарияларнинг уйларига бориб табриклаб чиқадилар. Уларга совға-саломлар улашадилар.

Бутун туман аҳолисининг тантанаси эса 20 март куни Красницкий номли ўйингоҳда бўлиб ўтади. Унда турли хил томошалар, танловлар, спорт ўйинлари, турли хил миллатларнинг миллий ашула ва рақслари ижро этилади. Шунингдек савдо ярмаркаси ташкил этилади. Ошхоналар тресті, маданият уйи, савдо концерни ва бошқа ташкилотлар хизматда бўлади. 21 март куни эса шаҳардаги байрам тантаналарида иштирок этамиз.

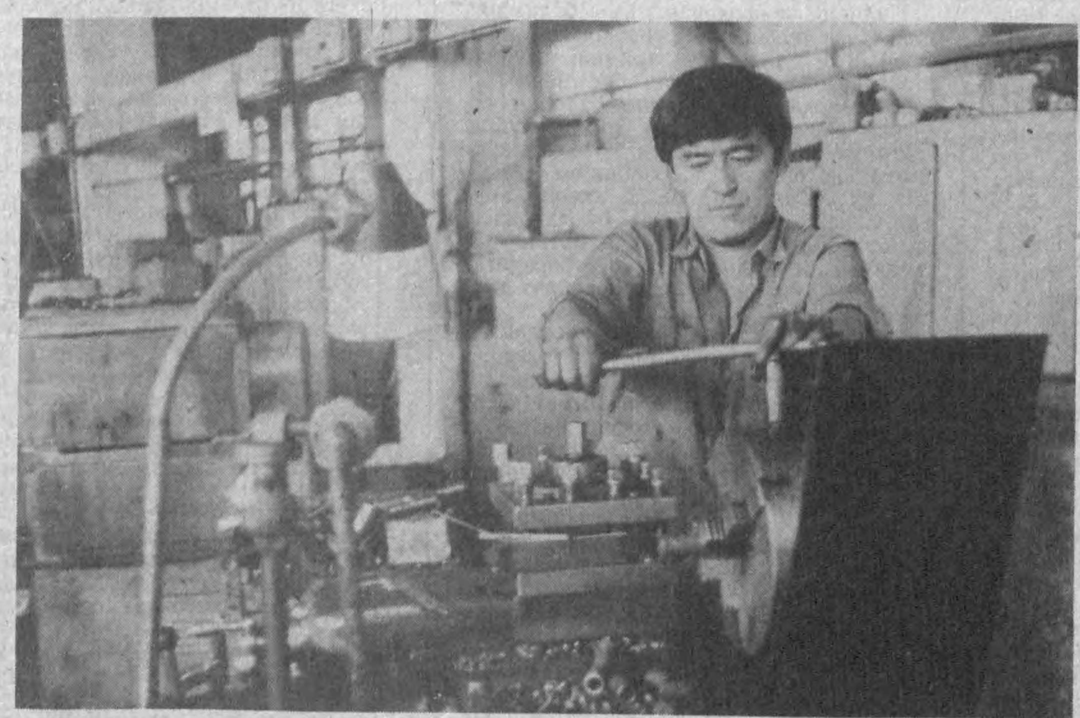

Ўзбекистон Республикаси мелиорация ва сув хўжалиги вазирлигига қарашли Тошкент экскаваторларни таъмирлаш тажриба-механика заводи Бектемир туманидаги катта корхоналардан бири ҳисобланади.

Заводда халқ хўжалиги учун керакли маҳсулотлар ишлаб чиқариб келинмоқда.
СУРАТДА: шу заводнинг илғор ишчиларидан бири Азамат Омонқулов.

Усмон Усмонов суратлари.

КЕНГ КЎЛАМДАГИ ИШЛАР

МУСТАҚИЛ Республикамизнинг умумтаълим ҳақидаги қонунида шундай жумлалар бор: «Ўзбекистон Республикасида яшовчилар келиб чиқиши, жинси, тили ёки дини ва миллатидан қатъий назар билим олиш учун тенг ҳуқуқлидир. Улар билим олишнинг турли хил шаклларидан фойдаланадилар, ижтимоий-иқтисодий томондан қулайликлар билан таъминланади».

Ана шу қонундан келиб чиқиб Бектемир туманида ҳам халқ таълимини ривожлантириш борасида қатор ишлар амалга оширилмоқда. Келинг, бу ҳақда яхшиси район халқ таълими бўлими мудири Шоабдулла Шоаҳмедовдан эшитайлик:

— Дарҳақиқат, туманимизда ўнлаб миллат ва элат вакиллари истиқомат қилишади. Уларнинг фарзандлари туманимиздаги мавжуд мактаб, боғча ва яслилардан фойдаланмоқдалар.

Илгарилари чет тилларини ўқитишга унчалик эътибор берилмас эди. Эндиликда эса, яъни республикамиз мустақиллигини қўлга киритгач мактабларда, ўрта ва олий ўқув юртларида ҳам чет тилларни пухта ўқитиш йўлга қўйила бошланди. Жумладан, бизнинг туманимизда ҳам бу борада ижобий силжишлар бўлмоқда. 575, 580-болалар боғчаларида чет тилларини ўргатадиган махсус гуруҳлар ташкил қилинган. Уларда мактабларнинг чет тили ўқитувчилари машғулотлар олиб боради. Шунингдек, ҳар бир мактабда чет тили дарсларидан ташқари чет тилларни чуқур ўргатиш бўйича қўшимча тадбирлар амалга оширилмоқда.

Мана, икки йилдирки, 291-мактаб Тошкент Давлат университети билан шартнома асосида иш олиб бораяпти. Бу ерда информатика ва ҳисоблаш техникасини чуқур ўргатадиган, замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган синфлар мавжуд. Ушбу синфларда таълим олган ўқувчилар ўрта маълумот билан бир қаторда «Дастурловчи — оператор» деган малака ҳам оладилар. Шу ва 290-мактабларда химия ва биология фанларини чуқур ўргатадиган синфлар ташкил қилинган. Бу синфларда ўқиган ўқувчилар ҳам «Кимёгар — аналитик» мутахассислиги бўйича ҳужжатларни оладилар. Шу билан бирга кимё синфининг таркибида фақат тиббий соҳада ўзбекча ва русча билим берадиган кичик синфлар очилган. Бу синфлар ҳам Тошкент давлат тиббиёт институти билан тузилган шартнома асосида иш олиб бораяпти.

Қонунда кўрсатилган 9 йиллик мажбурий таълимни амалга ошириш мақсадида Бектемир тумани ҳокимининг қарори билан махсус ўқитиш маркази фаолият кўрсатяпти. Ана шу марказнинг таркибида Тошкент автотранспорт тажриба корхонаси, 9-автотранспорт корхонаси, ошхоналар тресті, 44-ҳунар-техника билим юрти, ташкилотлар билан тузилган шартномалар асосида авточилангарлар, ошпазлар, мактабгача бўлган муассасаларнинг тарбиячиларини тайёрлайдиган синфлар иш олиб бораяпти.

Ҳа, бу каби ибратли ишларни амалга оширишга район ҳокимлиги маҳкамаси ҳам катта эътибор бераяпти. Ўқув йили бошида 120 ўқувчига мўлжалланган ўқув-ишлаб чиқариш устахонаси ишга туширилди. Айни пайтда 289-мактабда яна қўшимча 820 ўқувчига мўлжалланган синф хоналарини қуриш ишлари олиб борилаяпти. Кейинги йилдан Жамил Тошкандий кўчасида 1150 ўқувчига мўлжалланган мактаб қурилиши кўзда тутилмоқда. Хуллас, туманда халқ таълимини янада юксалтириш борасида кенг кўламда ишлар олиб бориляпти.

Шифо масканлари

ТУМАНДА аҳоли саломатлигини сақлаш борасида анчагина ижобий ишлар амалга оширилди. Айни пайтда туман ҳудудида 30 минг атрофида аҳоли истиқомат қилади. Уларга бир кунда 400 тагача беморни қабул қилиб, тиббий ёрдам кўрсатадиган 41-поликлиника, 23-болалар поликлиникаси ва 12-тиш даволаш поликлиникалари хизмат қилиб турибди. Шунингдек, аҳолини дори-дармон билан таъминлаш учун туманда 5 та дорихона ишламоқда.

— Ўтган 1992 йилда туман аҳолисига тиббий хизматни яхшилаш борасида бир қанча ишлар амалга оширилди, — дейди соғлиқни сақлаш бўлими мудири Қаҳрамон Ботиров. — Жумладан, йил охирида бир кунда 50 нафар беморни қабул қиладиган замонавий стоматология поликлиникаси ишга туширилди. Поликлиника керакли жиҳозлар ва ходимлар билан тўла таъминланган. Унда жарроҳлик, ортопедия ва даволаш бўлимлари мавжуд. Ҳар бир бўлимда малакали шифокорлар иш олиб боряпти.

Поликлиника таркибидаги кундузги стационар 10 тадан 15 ўринга кенгайтирилди. Беморлар учун иссиқ овқат ташкил қилинган. Шунингдек, бу йил урология ва травматология хоналарини очдик. Айни пайтда жойларда жарроҳлик ишларини амалга оширадиган жарроҳлик хонасини очмоқчи бўлиб турибмиз. Ҳозирда иш олиб бораётган физиотерапия ва функционал ташхис қўйиш хоналарининг иш фаолияти ҳам анча ортди.

Туманимиздаги яна бир шифо маскани — бу 93-болалар поликлиникасидир. Бу ерда ҳам 10 ўринга мўлжалланган кундузги стационар ишлаб турибди. Шу билан бирга ёш болаларни сутли овқатлар билан таъминлаш мақсадида фақат сут-қатиқли овқатлар тайёрланадиган ошхона ташкил қилинган.

ЯНА БИР ҚУЛАЙЛИК

БЕКТЕМИР тумани аҳли яқинда яна бир қулайликдан баҳраманд бўлишди. Тумандаги Бектемир кўчасида очилган «Жамила» саноат моллари дўкони ўзининг замонавийлиги, кенглиги ҳамда пойабзал, тайёр кийимлар, трикотаж, атторлик ва газламалар билан савдо қилувчи бўлимлари мавжудлиги билан ҳар бир харидор учун катта қулайлик туғдирмоқда.

— Келгусида шунга ўхшаш дўконларни кўпайтириш, уларни харидоргир моллар билан тўлдириш ниятидамиз, — дейди туман давлат савдо ишлаб чиқариш ҳиссадорлик бирлашмасининг раиси Ж. Шомаҳмудов.

Бектемирликлар бундан ташқари яқин орада Ҳусайн Бойқаро кўчасида очиладиган «Кичкинтой» дўкони ва бошқа савдо шохобчаларидан ҳам баҳраманд бўладилар. Шу кунларда янги савдо дўконларини очишга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда.

Бектемир туманининг Бинокор шаҳарчасида жойлашган 581-болалар боғчасида кичкинтойларнинг мароқли дам олишлари учун барча қулайликлар муҳайё этилган. Айниқса, турли миллат фарзандлари тарбияланаётган боғчада жажжиларга ўзбек тилини ўргатиш ишлари намунали тарзда олиб борилмоқда.

СУРАТДА: боғча тарбиячиси Гули Абдураҳимова кўргазмали қуроллар асосида болаларга ўзбек тилидан сабоқ беряпти.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

● ТУМАН аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлаш мақсадида бир километрдан зиёд қувур ётқизишнинг сўнгги ишлари олиб борилмоқда. Март ойи охирларида Водник даҳаси аҳолиси ва шу ердаги ташкилот ва муассасалар ундан баҳраманд бўлишади.

● ЭНИ 426 миллиметр бўлган қувур Водникдаги қозонхонага олиб келинмоқда. Аҳолининг газга бўлган эҳтиёжини қондирибгина қолмай, балки иситиш системасини кучайтирадиган бу қувурнинг узунлиги 3,5 километрдир.

● ЎТГАН йили 135 оила янги уйга жойлашган бўлса, бу йил бешта кооператив уй қурилиши режаси тузилган. Йил охиригача 210 хонадон ўз эгаларига топширилади.

● ШУ кунларда 289-ўрта мактаб биносига қўшимча равишда 864 ўринли янги мактаб биноси, 290-мактабда ёпиқ сув ҳавзаси, 140 ўринли болалар боғчаси ва иккита дўкон қурилиши жадаллик билан давом этяпти. Йил охиригача юқоридаги қурилиш объектлари фойдаланишга топширилади. Икки йилдан буён тўхтаб қолган касалхона қурилиши яна бошлаб юборилди.

● АҲОЛИ талаб-эҳтиёжларини қондириш мақсадида Останова ҳамда Коржова кўчаларига автобус қатновини йўлга қўйиш учун тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди.

● БУ йил маҳаллаларда йўл ва йўлкаларни асфальтлаш мақсадида 9,4 минг квадрат метр жойга асфальт ётқизилади. Бир ярим километр узунликдаги сув шохобчаларини ишга тушириш кўзда тутилган.

● «ЎЗБИТРОБОТ» заводи қурилмоқда. Унда музлатгич ва дазмол ишлаб чиқарилади. Завод дастлабки маҳсулотларини йил охирида чиқара бошлаши учун ҳаракат қилинмоқда.

● НАВРЎЗ байрамига иккита маҳалла гузари фойдаланишга топширилади.

● КУНИГА 5 тонна нон ва нон маҳсулотлари тайёрловчи корхона қурилиши йил охиригача тугалланиб, унга хорижий асбоб-ускуналар ўрнатилади.

● МОТОР заводида Т-40 тракторлари учун двигателлар билан бирга 80 от кучига эга бўлган янги турдаги двигателларни ишлаб чиқариш мўлжалланмоқда.

© Бектемир тумани янгиликларини Муҳиддин БОЗОРОВ ва Эркин ЭСИРГАДИЕВлар тайёрлашди.

* Янгиликлар, воқеалар, хабарлар * Янгиликлар, воқеалар, хабарлар
* Янгиликлар, воқеалар, хабарлар * Янгиликлар, воқеалар, хабарлар * Янгиликлар, воқеалар, хабарлар

Ўзбекистон—мустақил давлат

ҲАЁТИМИЗ ДАСТУРИЛАМАЛИ

Мустақил Ўзбекистонимизнинг бир йиллик тўйини нишонлаганимизга ҳали кўп вақт ўтгани йўқ. Албатта мустақилликни узоқ вақт кутган бўлсак-да, энг муҳими, унга тинч йўл билан эришдик. Мана шунинг учун ҳам Ўзбекистон номи жаҳонга тезда машҳур бўлиб, хориж давлатларида байроғимиз ҳилпирай бошлади. Дарҳақиқат, ўтган йилни тарихий саналарга бой йил деб атадик. Дарвоқе, бу бежиз эмас. Чунки мустақиллигимизнинг бир йиллик тантанаси арафасида Президентимиз Ислом Каримов ўтган вақт мобайнида қилинган ишларни таҳлил қилган ҳолда ўзларининг «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли», ундан сўнг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» рисолаларини яратдилар. Ҳаммамизга маълумки, бу рисолалар кенг оммага мўлжалланган бўлгани учун ҳам кўп жойларда мароқ билан муҳокама қилинмоқда. Шайхонтоҳур тумани ҳокимлиги мажлислар залида Ўзбекистон Халқ демократик партияси туман кенгаши, корхона, ташкилот ва ўқув муассасаларининг фаоллари иштирокида рисолаларнинг муҳокамасига бағишланган йиғилиш ҳам ушбу фикримизнинг исботидир. Унда сўзга чиққанларнинг фикр-мулоҳазаларини эшитиб, рисолаларнинг нақадар ҳаётийлигига яна бир бор амин бўласан, киши.

● **Адҳам МИРЖАЛИЛОВ, туман ҳокими:**

— Мустақиллигимизнинг бир йиллиги муносабати билан яратилган бу рисолаларда республика ички ва ташқи сиёсати концепциясининг асосий қоидалари баён қилинган. Республика тараққиёти ҳозирги босқичининг ўзига хос хусусиятлари, чинакам мустақил демократик давлат барпо этишнинг принциплари, унинг ташқи сиёсий ва иқтисодий алоқаларининг асослари таърифлаб берилган.

Рисолаларнинг ҳар бир боби ўзига хос тарзда яратилган. Демоқчиманки, ундан дастур сифатида кенг фойдаланишимиз мумкин. Шу ўринда келажагимиз саналмиш ёшлар мавзусига тўхталиб ўтмоқчиман. Рисолаларда «Ёш авлодни тарбиялаш энг асосий вазифа бўлиб қолиши керак ва бу соҳалар ҳисобидан маблағни тежай олмаймиз» деб таъкидланган. Дарвоқе, бу борада туманимизда ҳам кўпгина ишлар амалга оширилаяпти.

Юқорида рисоладан дастур сифатида фойдаланишимиз мумкин дедик. Бунга асос ҳам бор. Чунки, Президентимизнинг таъкидлашларича, ҳар бир Ўзбекистон фуқароси мавжуд давлат гербимизни, байроғимизни чуқур ҳурмат қилмоғи ва мадҳиямизни ёддан билмоғи лозим. Зеро, Ватанга муҳаббат ҳам шу тарзда уйғонади.

Ўз Ватани билан фахрланиш — ўз насл-насаби билан фахрланиш демакдир. Ёшларимизнинг Ватанга, она юртига бўлган меҳр-муҳаббатини янада юксакроқ жўш урдирмоғимиз керак.

Рисолаларнинг яна бир аҳамиятли томони шундаки, унда халқ таълими, соғлиқни сақлаш, ички ва ташқи сиёсат, аҳолига хизмат кўрсатиш ва уй-жой масалалари, бозор муносабати, қўйингчи барча мавзулар кенг қамраб олинган.

Ислом Каримов Ўзбекистоннинг ташқи сиёсатига тўхталиб: «Ўзбекистон яна кимгадир бўйсуниш учун мустақил бўлган эмас», деб таъкидлайди. Шунинг учун ҳам жойларда ўз фаолиятимизни мукаммал олиб борсак, ҳар бир кун вазиятини тўғри таҳлил этиб халққа тушунтира олсаккина эришган мустақиллигимиз янада мустаҳкамланаверади.

Демоқчиманки, Ўзбекистоннинг келажаги буюк эканлигини ҳар бир раҳбар ва ҳар бир келажак авлод тўғри тушуниб яшамоғи ва мана шу буюклик учун интилмоғи лозим.

● **Саида ҒАНИЕВА, «Шарқ гули» бирлашмасининг раҳбари:**

— «Етти ўлчаб, бир кес» деган донишмандларимизнинг бу иборасини юртимизда барқарор осойишталикнинг ҳукм суриши учун бутун имкониятларни ишга солаётган Президентимизнинг олиб бораётган сиёсатига қиёс қилгим келади. Чунки «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» рисоласи фикрларимнинг яққол исботидир. Рисола жамоамизда меҳнат қилаётган барча ишчи-хизматчилар ўртасида кенг муҳокама қилинди. Унда кундалик ҳаётимиз учун жуда муҳим бўлган, тарғиб қилса арзийдиган фикрлар борлигидан мамнун бўлдик.

Шу боисдан, вазиятни тўғри тушунган ишчи-хизматчилар вақтдан унумли фойдаланмоқдалар. Меҳнат самараси, маҳсулот сифати, ишчиларнинг моддий таъминоти яхшиланмоқда. Ўтган йил иқтисодиётимизда анча оғир йил бўлишига қарамай 230 миллион сўмлиндан зиёд халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқардик. Бу йил бу кўрсаткични 445 миллион сўмгача етказамиз.

Жамоамиз Президентимизнинг оталарча қилаётган ғамхўрликларига ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан жавоб берадилар.

● **Мурод ҚОДИРОВ, Абу Али ибн Сино номли 1-шаҳар касалхонасининг бош врачи, тиббиёт фанлари номзоди:**

— Ҳаммамизга маълумки, ҳар қандай жамиятда унинг қудрати ва қиёфасини, ривож топиш йўлидаги ҳаракатлантирувчи кучини белгиловчи бир омил бор, у ҳам бўлса шу жамиятнинг сиҳат-саломатликка бўлган муносабатидир.

Ҳа, саломатлик энг катта бойлик эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Шунинг учун ҳам Президентимиз Ислом Каримов ўз рисолаларида бу соҳага кенг тўхталганлар.

1-клиник шифохонамизда билимдон, ташаббускор, эл-юрт ташвиши билан яшайдиган тиббиётчиларимиз кўплаб топилади. Тўғри, бундан бир неча йил аввал марказга қарамлиги сабабли анчагина жиҳатлари ночор ҳолга тушиб қолганди. Мана шу етук мутахассисларимизнинг билими, изланиши ва тажрибаси туфайли ҳозир бизда аҳвол анча яхшиланди. Айни вақтда 14 та ихтисослашган йўналиш, 15 дан ортиқ касалликни аниқлашга ёрдам берадиган ва 32 та даволаш бўлими фаолият кўрсатмоқда.

Рисолаларда айтилган фикрлардан жамоамиз тўғри хулоса чиқариб, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида замонавий асбоб-ускуналар қанчалар қиммат бўлишига қарамай топиб, уларни инсон саломатлиги йўлида фойдаланишга тақдим этишмоқда. Шу туфайли ҳам туманимиз ҳудудида болалар ва аёлларимизнинг бевақт ўлими анчагина қисқарди.

Умуман олганда ирсиятимиз, айниқса дунёга келган болаларимиз ва уларнинг ота-оналари соғ-саломат бўлишса, демак жамиятимиз ҳам беқиёс ривожланаверади.

● **Баширулло МУҲИТДИНОВ, 159-трест бошқарувчиси:**

— Мана, республикамиз мустақил ҳаёт йўлини бошлаганига ҳам бир йилдан ошиб қолди. Муқаддас орзуимиз ушалди. Ватанга содиқлигимиз ўзгача тус олмоқда. Ҳар биримизда ўз оиламиз номус-орига чуқур эҳтиром, виждонимизга, бурчимизга содиқлик тобора ортмоқда.

Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» рисоласини ҳаяжонланмай ўқиш мумкин эмас. Унда ёритилган чуқур мазмунли фикрлар ҳар қандай кишининг дунёқарашини тубдан ўзгартиради.

Рисолада айтилганидек, «Ўзбекистон халқи келажакка ишонч билан қарайди. У энг аввало ўз кучларига, ўзининг бой табиий, иқтисодий ресурсларига ишонади, сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, бойлик ва маданиятга ўз йўли билан келади». Шундай экан, барчамиз рисолада айтилган чуқур мазмунли фикрларга мутлоқ қўшиламиз. Меҳнатимиз билан мустақил Ўзбекистонимизнинг келажагини бунёд этиш ишида ўз ҳиссамизни қўшамиз.

● **Эркин ХОЛМИРЗАЕВ, Ўзбекистон Халқ демократик партияси Шайхонтоҳур туман кенгашининг биринчи котиби:**

— Мустақил республикамизда демократик, ҳуқуқий жамият асослари фаол равишда вужудга келмоқда. Кўппартиявийлик, ғоялар ва фикрларнинг хилма-хиллигини ҳаётга тадбиқ қилиш реал воқеликка айланмоқда.

Мен рисолада белгилаб берилган йўналишнинг сиёсий қирраларига тўхталиб ўтмоқчиман. Асл демократик принциплардан келиб чиқиб мамлакатимиз ҳаётида катта бурилишлар ясалмоқда. Бир партиянинг якка ҳокимлигига барҳам берилиб кўппартиявийлик вужудга келаётган бир пайтда рисолада ёзилганидек: «Энди партия одамларни эмас, одамлар партияни танлайди ва ишига баҳо беради».

Рисолада таъкидланган фикрлар асосида партиямиз фаолиятини ошириш ва мустақил давлатимизнинг оёққа туриши ва мустаҳкамланиши билан чамбарчас боғлиқ деб ҳисоблайман...

Муҳокамада шунингдек, туман фаолларидан «Наврўз» маҳалла комитетининг раиси Олим Ортиқов, меъморчилик ва қурилиш институтининг проректори Эркин Қосимов, «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг тикувчиси Зуҳра Ҳошимова, «Орзу» бирлашмаси цех бошлиғининг ўринбосари Муфасан Неъматовалар сўзга чиқиб рисола ҳақидаги фикрлари билан ўртоқлашиб, ўз жамоаларида қилинаётган ишлар тўғрисида сўзлаб бердилар.

Гулзода МАМБЕТОВА,
«Тошкент оқшоми»нинг мухбири.

Халқимизнинг муқаддас кунларидан бири бўлган Наврўз айёми яқинлашиб келиши билан унга бағишлаб ўтказиладиган тадбирлар кенг қулоч ёймоқда. Шулардан бири «Баҳор» концерт залида Шайхонтоҳур тумани мактаб ўқувчиларининг «Мустақиллик инсонни эъзозлайди» шиори остида «Илҳом чашмалари—93» кўрик танлови бўлиб ўтди. Унда ўқувчилар қўшиқчилик, театр, рақс санъати борасида ўз маҳоратларини намойиш этишди. Танловда ғолиб чиққанлар шаҳар миқёсида ўтказиладиган мусобақага йўлланма олишди.

СУРАТЛАРДА: Йўлдош Охунбобоев номли болалар ва ўсмирлар ижодиёти маркази доирачилар дастасининг чиқиши; 45-мактабнинг рақс дастаси «Хоразмча рақс»ни ижро этишаётир.

Фахриддин Умрзоқов суратлари.

Наврўз байрами тараддуди

ОММАВИЙ ТАРЗДА ЎТАДИ

ЯНГИЛАНИШ ва яшариш байрами Наврўзи олам гулу чечакларга бурканиб кириб келмоқда. Юртимиз баҳор ташрифига пешвоз чиқиб, муносиб кутиб олиш тараддудини кўрмоқда. Тошкент шаҳар маданият бош бошқармаси ҳам Наврўз айёмига катта дастур ҳозирламоқда.

21 март куни шаҳримизнинг Мустақиллик, Хадра, Халқлар дўстлиги майдонлари, Ўзбекистон миллий боғида асосий тантаналар бўлиб ўтади. Дастурнинг ўзига хос жиҳати шундаки, қадимий миллий ўйинларимиз, куй-қўшиқларимиз, рақсларимиз, ўлану айтишувларимизга кенг ўрин берилган. Тадбирларда шаҳримиздаги 35 дан ортиқ энг намунали бадиий ҳаваскорлик жамоалари иштирок этадилар. Мақсад, фақат байрамни ўтказиш билан чегараланмайди. Шунингдек, унда халқимиз, миллатимизнинг урф-одатлари, анъаналарини намойиш қилиш билан, унинг тикланиши, ривожланишига эътибор қаратилган. Шу муносабат билан шаҳар маданият бош бошқармаси йил бошидан бери бу масала билан кенг шуғулланиб келмоқда. Байрам тадбирига бадиий ҳаваскорлик жамоаларидан ташқари фольклор халқ этнографик, мумтоз ва вокал чолғу асбоблари, болалар дасталари ҳам жалб қилинади. Бадиий ҳунармандчилик намуналаридан кўргазмалар ташкил этилади.

21 март куни шаҳримизнинг ҳамма асосий майдонларида, туман марказларида, маданият ва истироҳат боғларида, ташкилот ва муассасаларда, маҳаллаларда байрам тантаналари, халқ сайиллари, дорбозлик, кураш, қиз қувди каби миллий спорт ўйинлари, театрлашган томошалар бўлиб ўтади. Буларга шаҳримиз туманларидаги маданият бўлимлари, бадиий ҳаваскорлик жамоалари, халқ дасталари қизғин ҳозирлик кўрмоқда.

Мирзо Улуғбек туманида «Наврўзи олам муборак», «Келақол, Наврўзим, кел» деб номланган байрам томошалари намойиш этилади. Бундай тадбирлар шаҳарнинг Яккасарой, Собир Раҳимов, Юнусобод, Шайхонтоҳур туманларида ҳам бўлиб ўтади.

Байрам томошалари рамазон ойи якунлангандан кейин, шаҳримизнинг барча маҳаллаларида яна давом эттирилади. Сумалак, ҳалим, кўк сомса пиширган онахонларимизнинг ўланлари, лапарлари маданият уйлари, бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг концерт дастурига уланади. Улар чойхоналарда, маҳалла клубларида, гузарларда халққа хизмат қиладилар. Хусусан, Сергели туманининг «Қўш-қўрғон», «Қўйлиқ — 6», «Иттифоқ», «Маданият», «Чоштепа» маҳаллаларига туманнинг «Ёшлик», «Карвон» маданият уйлари, Акмал Икромов тумани Бешқайрағоч маҳалласига Абдулла Қаҳҳор маданият уйи, Мирзо Улуғбек туманининг «Яланғоч» даҳаси, «32-Югнакий» маҳалласига Луначарский номли маданият уйининг «Юлдуз» халқ дастаси, Шайхонтоҳур туманининг 4, 7-маҳаллалари, Ибн Сино даҳасида «Дилрабо» халқ дастаси, Юнусобод туманининг «Қумариқ», «Қизил деҳқон» маҳаллаларида Фурқат, М. Турғунбоева, «Дўстлик» маданият уйлари, Яккасарой туманининг «Яккасарой» маҳалласида Фрунзе номли маданият уйлари ўзларининг байрам томошаларини тақдим этадилар. Байрамни шод-хуррамлик билан ўтказишга пойтахтимизнинг барча маданият муассасалари жалб қилиняпти.

Акмал Икромов туманидаги Абдулла Қаҳҳор ҳамда Усмон Юсупов номли маданият уйлари жамоалари аҳолига «Келди Наврўзи олам», «Ҳар кунинг Наврўз ўлсин!» деб номланган театрлашган томошаларни намойиш этишади. Бектемир туманидаги ўйингоҳда эса «Наврўз юлдузлари» деб номланган катта концерт қўйилади. Миробод туманида «Ассалом, Наврўз» деб номланган оммавий байрам маданият уйларининг ижодий жамоалари томонидан ташкил қилинади.

Шунингдек, Чилонзор туманида «Юртим узра Наврўзи олам»,

— Бу йилги Наврўз аввалгиларидан шу билан фарқ қиладики, тантаналар барча жойда, майдону кўча, маҳаллаю ташкилотларда оммавий тусда ўтказилади, — дейди биз билан суҳбатда шаҳар маданият бош бошқармасининг масъул ходими Таня Орешкина. — Бу албатта республикамиз мустақилликка эришганлигининг шарофатидир. Бошқармамиз ходимлари бадиий концерт дастурларини тузишдан ташқари, Наврўзи айём кунлари халқ ва сумалак сайилларини ҳам ўтказадилар. Бундан ташқари 19 март куни шаҳар зобитлар уйида туманлардаги барча маданият уйларининг байрамга бағишланган «Наврўз наволари» деб номланган кўрик танлови бўлиб ўтади. Кўрикда энг яхши иштирок этганларни зобитлар уйи 50 минг сўм пул мукофоти билан тақдирлайди.

Назира ҚУРБОН қизи.

Туйғулар

ҚАЛБИМДА БАҲОР ШИВИРЛАР

БУ кун юраклар шодликка тўла. Қалблар ҳаяжондан энтикади. Негаки, ўлкамизга яна фаслларнинг ҳарир либосли келинчаги — Баҳор келди! У гўё елиб-югуриб, шошиб келди-ю, инсонларга таъзим қилди. Ассалом табиат, салом одамзот, сизларга олам-олам қувончлар улашиш, борлиқни яшнатиш, яшартириш учун келдим, деяётгандек гўё.

Ҳаммаёқда баҳор нашидаси. Наврўзи олам шодиёналари. Турли хил гиёҳларга макон бўлган тоғлар этагида баҳор, кўм-кўк майсалар ниш ураётган қир ва адирларда баҳор, майин эсаётган шаббода эпкинида баҳор, ранг, феруза осмон бағрида баҳор. Севишганлар қалбида, гўдакларнинг беғубор кулгусида баҳор.

Ранг, яшил либосингдан илҳомланиб, қўшиқ куйлашаяпти.

Ҳув ана, сочларига толбаргак тақиб, ҳурсандчиликдан инъом этаётган сен эмасми, баҳор?

Азамат тол остидаги сўрида гурунглашиб ўтирган отахонлар сенинг илк чеча

Салом баҳор, ассалом Наврўзи олам!

Эндигина бўртиб, розини айтаётган куртакларга илинган ёмғир томчилари қуёш нурида марвариддек товланади. Улар ҳам сенинг шуугир айланаётган қизалоқнинг севинчи сенинг ташрифингдан эмасмикан?

Лолазору, гулзорларда сайр қилиб юрганлар бахт нашидасидан энтикадилар. Уларга табиат неъматларининг — бойчечакни кўзларига суртишаяпти, ялпизни түйиб-түйиб ҳидламоқдалар. Варрак учираётган болакай эса кемшик тишини кўрсатиб мамнун жилмаяди.

Қаердандир жуда хушбўй, ширин ҳид таралаяпти. Ма на бу ўлан айтаётган аёллар нима билан машғулдирлар. Эҳ-ҳе, улар дошқозонда Наврўз таоми — сумалак пиширишаяпти-ку!

Уйимиз шифтидаги уяда яна қалдирғочлар пайдо бўлиб қолишди. Улар чуғурлашиб, шўх қанот қоқиб, хонадонимизга файз киритишмоқда.

Ҳа, сен шунчалар фусункор ва тароватлисан, баҳор, Ўлкамизга хуш келибсан, фасллар нақши, оламни гулга, нурга бурковчи Наврўзи олам!

Насиба НАРДАБОЕВА,
муаллима.

Минг бир касб

ПАРДА ОРТИДАГИ ЙИГИТ

БИР нарсага одатланиб қолганмиз. Ҳамиша кўзга ташланадиган ишлар ва касблар ҳақида ёзишга ҳаракат қиламиз. Масалан, транспорт ҳақида гап кетса дарҳол ҳайдовчини кўз олдимизга келтирамиз. Трамвай ва троллейбус бошқарувчилари хусусида ҳам шу гапни айтиш мумкин.

Яқинда шаҳримизнинг Феруза мавзесига жойлашган трамвай-троллейбус саройига бориб газетабоп бирор қаҳрамон излаб юрсам, сарой директори Абдуғопир Сартаев шундай деб қолди:

— Яна ҳайдовчи ҳақида ёзмоқчимисан? Ахир қачон бошқа касб кишилари — масалан, «парда ортида турувчи», лекин асосий ишни бажарувчи кишилар тўғрисида ёзилади. Яхшиси бу гал чилангар Баҳодир Қодиров ҳақида ёз. Ахир носоз «трамвайга жон бағишловчи» бундай заҳматкаш кишилар меҳнатини қадрламай бўладими? Қолаверса, эртаю кеч машина тагига кириб олиб қўли қопқора мойдан аримайдиган. Баҳодир каби усталар ҳақида ҳар қанча ёзсанг арзийди.

Бошлиқнинг гапи мени ўйлантириб қўйди...

Ўз отаси — бутун бошли катта бир оиланинг рўзғорини тебратаётган меҳрибон кишисининг кўзи тўсатдан ногирон бўлиб қолиши Баҳодирни ташвишга солиб қўйди. Кекса троллейбус ҳайдовчиси Тўлқин ака хизмат бурчини шараф билан адо этаётганда электр симидан чиққан учқун туфайли кўз пардасини куйдириб қўйди.

Оилани тебратиш вазифаси 16 ёшли Баҳодир зиммасига тушди. Шу мақсадда у отаси ишлайдиган трамвай-троллейбус саройига бориб Григорий Тянга шогирд тушди.

Баҳодир биринчи кунданоқ троллейбуснинг мураккаб техника воситаларини тез ва соз таъмирлаш ишларини пухта ўрганди. Чилангарлик ҳунарининг билимдонлари тиришқоқ йигитга бу касбга меҳр қўйган киши ҳаётда ўз ўрнини топишини қуюнчаклик билан тушунтирдилар. Баҳодир устозлар насиҳатини мароқ билан тингларкан, келажакда улар изидан боришга астойдил аҳд қилди.

Қўлидан иш келиб қолган Баҳодирни аскарликка чақиришди. Йигитлик бурчини шараф билан адо этгач, яна ўз корхонасига ишга келди.

Ўйлаб ўтирадиган вақт эмасди. Троллейбусларни қиш мавсумига талаб даражасида тайёрлаш ишлари қизғин бораётган пайт бўлгани учун Баҳодир зудлик билан ишга киришиб кетди. Шундай кезларнинг бирида иш бошлиғи Рустам Муртазин салон иситгич трубаларини чаққонлик билан алмаштираётган Баҳодирни директор ёнига киришини айтди...

— Кир, киравер, тортинма.

Сарой директори Абдуғопир Сартаев ийманиб турган йигитни яқинроқ ўтиришга таклиф қилди. Рустам ака «Маъқулми?» деган дай бошлиққа қаради.

— Мана шу йигитни таъмирловчиларнинг битта гуруҳига уста этиб тайинласак. От босган изни той босади, деганларидек отаси сингари изланувчан, меҳнаткаш чиқиб қолди. Ишга вақтида келади, вақтида кетади.

Баҳодир ҳаяжонини босолмай энди оғиз жуфтлаган эди Абдуғопир унга ялт этиб қаради.

— Гапни қўй. «Тоштрам»нинг сувини ичиб нонини еб вояга етган одам қийинчиликлардан қўрқмаслиги керак. Ким айтади сени, миллион чақирим йўлни троллейбусда хатарсиз босиб ўтган Тўлқин аканинг ўғли деб. Қийналсанг биз бор, тортинмай ҳузуримга келавер.

...Сукут аломати розилик.

Таъмирлаш цехида катта ўзгаришлар рўй берди. Ҳандақлар кенгайтирилди, кабеллар ётқизилди, ёритгичлар ўрнатилди, иситгич қувурлар ўтказилди. Бу қулай шароитдан иш жадаллашди, таъмирлаш самарадорлиги ўсиб, троллейбусларнинг йўловчилар хизматида бўлиш жараёни 11,5 соатга чиқди. Ёш бўлса ҳам етакчи усталар сафига тезда қўшилиб олган Б. Қодировнинг меҳнатидан ҳайдовчилар мамнун. Техника бузуқлиги сабабли машиналарнинг йўлдан қайтиб келиши 20 фоизга қисқариши трамвай-троллейбус саройи тарихида муҳим воқеа ҳисобланади. Ўз касбининг моҳир усталари Икром Аширов, Владимир Карпов, Александр Качков, Ҳамидулла Мирзаохунов каби чилангарлар мотор, кардан вали, редуктор, тормоз системаларини таъмирлаш сифат ва самарадорлигини ошириш борасида бир неча кашфиётчилик таклифларини ҳаётга тадбиқ этдилар. Ҳар куни 95 та троллейбусни йўловчилар хизматига тайёрлаб бераётган Баҳодир бошлиқ чилангарлар тунги навбатчиликда ҳам камида 25—30 та машинани қўлдан чиқаришяпти.

Дарё сувини баҳор тоширар, инсон қадрини меҳнат оширар, деганларидек Баҳодир Қодиров ҳам ўзининг ҳалол меҳнати эвазига бахт-иқбол топди. У меҳр қўйган чилангарлик касбидан мамнун бўларкан, ҳамиша ҳамшаҳарларига троллейбус хизматини янада яхшилаш йўлида изланмоқда.

Фаттоҳ АБДУРАҲИМОВ.

2-пойабзал ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланаётган маҳсулотлар гап-сўзсиз ўз харидорига эгадир. Айниқса, модель цехидаги ишчиларнинг меҳнати таҳсинга лойиқ. Бу цехда меҳнат қилаётган ҳар бир ишчи ўз маҳсулотининг сифатига жиддий эътибор билан қарайди. Бир-бирининг ишини эса назорат ҳам қилиб туришади.

Сиз суратда кўриб турган лобар қизлар ана шу цехнинг чевар пойабзал тикувчиларидир. Сайёра Олимова (чапдан ўнгга), Гулчеҳра Умарова, Озода ва Феруза Фозиловалар бирга ишлаганларига кўп бўлмаса ҳам ўз касбларининг сифатига қараб тикишга тайёрланишмоқда.

Холмат Мирзакаримов сурати.

ШАРТНОМА ИМЗОЛАНДИ

Тошкент — Хитой қўшма корхонасида ишлаб чиқарилаётган турли ҳажмдаги термосларнинг харидоргирлиги ҳеч кимга сир эмас. Ўтган йилда бир миллион тўрт юз минг дона термослар ишлаб чиқарилган эди. Бу албатта дастлабки йиллардагидан анча кўпдир. Шунинг учун ҳам унинг харидорлари фақатгина Ўзбекистонда эмас, Қозоғистон, Россия, Грузия, Украина ва хорижда топилади. Шунга кўра корхона рассомлари, безакчи ва ихтирочилари янги хил маҳсулотларни яратиш мақсадида тинмай изланиш олиб боришмоқда.

Ишлар яхши бўлаяпти, деб айтиш осон, Аммо бу ерда ҳам ўзига хос муаммолар ҳам мавжуд. Лекин тадбиркор мутасаддилар бунинг ҳам йўлини топишди. Яъни колба ишлаб чиқарадиган завод қуриш учун Тошкент шаҳар давлат акционерлик қурилиш корпорацияси билан шартнома тузишди. Шу завод қуриб битказилгач маҳсулотларнинг бирмунча арзон бўлиши ҳам кўзда тутилмоқда.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

СУРАТДА: «Ташинтерм» корхонасининг пластмасса маҳсулотларини йиғиш цехида.

Умид Ортиқов сурати.

Одобнома

● Икки иш улуғликдан далолат беради:
Илмга муҳаббат, ширин сўзлик.

● Уч нарса қаттиққўл кишига хосдир: бечораларга жабр-ситам қилиш, қаноатсизлик, насиҳатни қабул қилмаслик.

● Уч нарсани уч нарсадан поклаш лозим: дилни ҳасаддан,

ҲИКМАТЛАР

тилни ёлғон сўзлашдан, қоринни — ҳаромдан.

● Уч нарса саодат калити: беминнат хайр-эҳсон, бировда содир бўлган кичкина айб билан уни маломат қилмаслик, адашганни тўғри йўлга солиш.

● Беш нарса умр узайишига сабаб бўлади: ёқимли овоз, гўзал манзараларни томоша қилиш, маишатда фаровонлик, ширин сўзли хотин, мурод-мақсад ҳосил бўлиши.

Тўпловчи:
Нуриддин ФАХРИЁР.

Одами эрсанг...

ХУШХУЛҚЛИК ДУНЁНИ ҚУТҚАРАДИ

Ижтимоий ҳаётимизнинг ҳамма жабҳаларида бугунги кунда чуқур ўзгаришлар рўй бермоқда. Республикамиз мустақилликка эришгач кишиларнинг миллий онгини ўстириш, уларда чуқур ватанпарварлик ҳиссини шакллантириш, киши тафаккурига ўзбекона юксак фазилат, урф-одатлар, миллий қадриятларни сингдириш, хуллас таълим-тарбияни замон талаби даражасига кўтаришда айниқса кўп ишлар қилишга тўғри келади. Ҳозирги пайтда ўғрилик, порахўрлик, ахлоқсизлик, маиший бузуқлик, кишилар ўртасидаги меҳр-оқибатнинг камайиб кетиши ва жамиятда шу каби бошқа салбий иллатларнинг кўпайишига иқтисоднинг, кишиларнинг турмуш даражасининг пасайиб кетганлиги важ қилиб кўрсатилмоқда. Шу хусусда фикр билдириш учун Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Фалсафа ва ҳуқуқ институтининг фалсафа тарихи бўлими мудири, фалсафа фанлари доктори, профессор Ҳайдар АЛИҚУЛОВ билан суҳбатлашдик.

— Тўғри, сиз келтирган юқоридаги омиллар ҳам, шубҳасиз, кишиларнинг маънавиятига, таълим-тарбия ишларига салбий таъсир кўрсатмоқда. Лекин, иккинчи тарафдан, жамиятдаги бутун салбий иллатларни фақат моддий омилдан қидириш, менимча, тўғри бўлмайди. Ахир биз турғунлик деб атаган собиқ совет даврида ҳам жамиятда уюшган жиноятчилик, порахўрлик, иккиюзламачилик, лаганбардорлик, лоқайдлик тамом йўқотилмади, сўз билан иш бирлиги бузилди, энг ёмони миллий қадриятларимиз, урф-одатларимиз унутилди. Бунинг боиси шуки, ўша даврда, социализм қурилиши жараёнида синфий курашнинг кучайиб бориши ҳақидаги таълимот илгари сурилган эди. Бу ҳол ахлоқ, таълим-тарбияга ҳам бевосита салбий таъсир кўрсатди. Синфий ахлоқнинг моҳияти, ахлоқдаги синфийлик ва унинг умуминсоний нисбати нотўғри талқин қилинди, улар ўртасидаги зиддият кучайди. Фақат синфий ахлоқ тарғиб қилинди, буржуа ахлоқи аямай фош қилинди. Кейинги йилларда эса ахлоқ ва ахлоқий тарбия тамоман сиёсий ва маъмурий буйруқбозлик тузумига бўйсундирилиб, умуминсоний ахлоқий қадриятлар кишилараро муносабатларда камситилди.

Шуни унутмаслик керакки, хоҳ иқтисодий жиҳатдан ривожланган, хоҳ инқирозга юз тутган мамлакат бўлсин, ёшларнинг тарбияси, хулқ-одоби билан жиддий шуғулланилмаса, жамиятда салбий иллатлар, ахлоқсизликлар кўпаяверади. Агар тарихимизга мурожаат қиладиган бўлсак, қадимдан тортиб ҳар бир тузумда маънавиятга, ахлоқ ва хулқ-одоб муаммоларига катта эътибор бериб келинган. Ҳар бир даврнинг мутафаккирлари, хоҳ табиатшунос бўладими, файласуф ёки бирор санъат намояндасими, шоир ёки ёзувчи ёки машҳур табиб бўладими, албатта таълим-тарбияга ўз муносабатини билдирган, ёшларга гўзал хислатларни сингдиришга ҳаракат қилган. Модомики шундай экан, ҳозирги қийинчилик даврида ҳам таълим-тарбия масаласига панжа орасидан қараб бўлмайди.

— Ҳозирги пайтда барча олий ўқув юртларида этика дарслиги ўтилмоқда. Ушбу фанни ўрта мактабларда ўқитилаётган «Одобнома»нинг давомчиси ёки унинг мукаммаллашган шакли дейиш мумкинми?

— «Одобнома» кишиларнинг, айниқса ёшларнинг кундалик турмушида зарур бўлган оддий хулқ-одоб қоидаларини болаларга тушунарли тарзда содда ва лўнда қилиб тушунтириб бериши керак. Ўтмишда яратилган «Рўшноинома», Кайковуснинг «Қобуснома», Саъдийнинг «Гулистон», «Бўстон», Мажид Хавофийнинг «Равзати хулд», Жомийнинг «Баҳористон», Навоийнинг «Маҳбубул қулуб» ва бошқа кўплаб асарларда хулқ-одоб қоидалари насиҳатомуз шаклда, ибратли ва доно иборалар билан тушунарли қилиб баён қилиб берилган. Лекин, зинҳор уни шу вақтгача олий ўқув юртларда ўқитиб келинган этика фани билан аралаштириб юбориш ярамайди. Чунки этика фани фақат таълим-тарбия ва хулқ-одоб қоидаларини ёшларга ўргатиш билан чекланмайди. Балки ахлоқий таълимотлар тарихи, ахлоқ тараққиётининг хусусият ва қонуниятлари, ахлоқнинг ҳозирги замонда ривожланиш тенденциялари, ахлоқда умуминсонийлик ва синфийлик масаласи, ахлоқий онг, тушунча, қоида, принциплар ва уларнинг турли даврлардаги ривожи каби шунга ўхшаш назарий ҳамда услубий муаммолар билан шуғулланади. Модомики шундай экан, этикани мактабларда ўқитилаётган «Одобномага» тенглаштириб бўлмайди.

— Модомики, ёшларнинг камол топишида этика фанининг аҳамияти катта экан, бу дарсликни ўзбекча аташнинг маврида келмадимикан?

— Шу кунларда этиканинг ўзбекча номи тўғрисида олимлар орасида баҳс ва мунозаралар бўляпти. Манбаларда «Ахлоқ илми», «Ахлоқшунослик», «Ахлоқ фани» атамалари учрайди. Менимча, «Ахлоқшунослик» атамаси этика фани мазмунига кўпроқ тўғри келади. Салафларимиз айниқса «Ахлоқ илми» атамасини асрлар мобайнида ахлоққа бағишланган қўлланмаларида ишлатиб келганлар. Шарқ мутафаккирлари, хусусан, Ибн Мискавейхнинг «Тахзиб ул-ахлоқ», Абу Наср Форобийнинг «Бахт-саодатга эришув ҳақида», «Фозил шаҳар аҳолиларининг фикрлари», Ибн Синонинг «Ахлоқ илми», Насриддин Тусийнинг «Ахлоқи Носирий», Жалолиддин Девонийнинг «Ахлоқи Жалолий», Ҳусайн Воиз Кошифийнинг «Ахлоқи Муҳсиний», Убайд Законийнинг «Ахлоқ ул-ашроф» ва бошқа асарларда шу фаннинг мақсад ва вазифалари белгилаб берилган. «Ахлоқ илми воситасида, — дейди Ибн Сино, — инсон ўз хатти-ҳаракатини ўрганиб келгусида бахтли ва фаровон яшашни ўрганади». Абдулла Авлонийнинг яқинда чоп этилган «Туркий гулистон ёхуд ахлоқ» номли китобида ахлоқ инсонларни яхшиликка чақирувчи, ёмонликдан қайтарувчи илм экани айтилади. Мутафаккирлар ахлоқшуносликка бағишланган рисолаларида шу фаннинг вазифасини кенг маънода тушунганлар. Уни давлатни одилона бошқариш, мукаммал жамият ва фуқароларнинг равнақи, фаровонлиги, тинч-тотувлиги, бахт-саодати билан боғлаганлар.

— Бугунги кунда ахлоқшунослик бўйича яратилган дарслик ва ўқув қўлланмалари олим сифатида сизни қониқтирадими?

— Собиқ совет даврида маркса-ленинча этика бўйича рус тилида кўплаб дарсликлар ёзилган бўлса-да уларда ўзга республикалар, хусусан Марказий Осиё республикалари ахлоқий таълимоти тарихига ўрин берилмаган. Бу халқларнинг урф-одати, анъаналари, хулқ-одоб қоидалари ва уларнинг ўзига хослиги, умуминсоний қадриятларга қўшган ҳиссаси ҳақида лом-мим дейилмаган. Айни бир вақтда, ҳар бир миллатнинг фақат ўзига хос бўлган урф-одати, турмуш тарзи, маросим ва хулқ-одоб қоидалари борки, улар орқали у бошқа миллатлардан ажралиб туради. Айтайлик, ўзбек миллатига хос бўлган меҳмондўстлик, катталарни, ота-онани ҳурмат қилиш ва уларга ёрдам кўрсатиш, меҳр-шафқат, хайр-эҳсон, саховатлилик, уят-андиша, иффат, ибо, ҳаё, қаноат, сабр-тоқат, диёнат, олий ҳимматлилик ва шунга ўхшаш хислатлар, гарчи Европа халқларида учраса ҳам, улар ўзбекларда, Марказий Осиё халқларида, менинг назаримда, кучли ифодаланган. Ҳозирги долзарб вазифа — миллий руҳ билан суғорилган ахлоқшунослик дарслигини яратишдир. Энг аввало, менинг фикримча, ахлоқшуносликни ёзишда илгари яратилган дарсликларни танқидий ўрганиш, унинг ижобий томонларидан, хусусан, умуминсоний ахлоқий тушунчалар, хулқ-одоб қоидаларига оид фикрлардан самарали фойдаланиш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Унда Марказий Осиё халқларида мавжуд бўлган ахлоқий ғоялар, шу вақтгача сақланиб келаётган энг яхши урф-одатлар, қадриятлар, хулқ-одоб қоидалари ўз аксини топиши лозим. Ўтмишда яратилган «Рушноинома», «Қобуснома» каби дидактик асарлар, Юсуф Хос Ҳожиб, Маҳмуд Қошғарий, Навоий, Жомий, Абу Тоҳир Хожа Самарқандий, Абдулла Авлоний ва бошқаларнинг рисола ва қўлланмалари, Абу Наср Форобий, Ибн Сино, Насриддин Тусий, Ҳусайн Воиз Кошифий ва бошқаларнинг фалсафий-ахлоқий қўлланмалари, ахлоқий таълимотлари, бизнинг давримизга тўғри келадиган энг яхши ахлоқий ғоялари ушбу дарсликка асос қилиб олиниши лозим. Ана шундагина талабаларни маънавий-ахлоқий эҳтиёжларини қондиришда, ёшларнинг ахлоқий билимини оширишда, жамиятимиздаги маънавий бузилишлар ва жиноятларни олдини олишда, таълим-тарбиянинг самарадорлигини оширишда, ахлоқшуносликнинг обрўсини оширишда олға ташланган қадам бўлур эди.

Суҳбатдош
Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

Шахсий фикр

ОИЛА ШАМЧИРОҒИ

...ШЕКСПИРНИНГ «Қирол Лир» фожиасидаги Корделияни ўйнаш унинг болалик орзуси эди. Санъат олийгоҳини битириб, театрга ишга келганида бу истак янада кучайди. Кўп меҳнат қилди. Томошабинларга ўзини кўрсатди. Ниҳоят, унга Корделия ролини беришди. Ўша дамда дунёда ундан бахтлироқ киши йўқ эди. Қўлига теккан қиёфа матнини қайта-қайта ўқиб ёд олди. Уйида кўп машқ қилди. Бироқ айтаётган сўзлари бир-бирига қовушавермас, ҳаракатлари сунъийдай туюларди ўзига. Режиссёр, сезди буни. Корделия отасини жуда яхши кўради, тушунаяпсанми? Шу ҳолатга кир. Айтган гапинг, ҳаракатинг табиий чиқсин. Қирол ўрнида ўз отангни кўр». Қиз ўйланиб қолди. Қиролнинг ўрнига ўзининг отасини қўя олмади. Чунки у отасини билмас эди. Эслашга уринди. Хаёлига муҳрланган бирдан бир хотира кўз ўнгида жонланди.

Унда ҳали жажжигина қизалоқ эди. Нимпушти кўйлагининг этагини ерга тегиб кетмасин деб, икки томонидан кўтариб олиб, опаси, отаси уччаласи ўтлоқда сайр қилганини, отаси кўм-кўк майсалар устига ётиб унинг малларанг сочлари орасидан қуёшни томоша қилганини эслади. Кўп ўтмай отаси оламдан ўтди. Қиз ҳали у пайтда ота меҳрини туймаган эди.

«Суюкли ва меҳрибон қиз қиёфасини яратиш учун ота меҳрини ҳис қилиш ва қаттиқ яхши кўриш керак», дерди у ўзига-ўзи. Шунга интилди ҳам. Онасидан, опасидан отаси ҳақида гапириб беришларини сўради. Онаси бошқа бировга турмушга чиққани учун ўтмишни эслашни хоҳламас, опасининг хотиралари эса ўзиникидек хира эди. Кўп изтироб чекди. Бу орада эплай олмагани учун ундан ролни олиб қўйдилар. Қиз эса тушида ҳамон ўзини Корделия қиёфасида кўрарди...

Бу ҳаётда бўлган воқеа. Ота меҳридан бенасиб бўлиб ўсган қиз унинг олижаноб зот эканлигини биларди. Ҳаётда унга муносиб фарзанд бўлишга ҳаракат қилди. Лекин отасининг бир мартагина илиқ сўзини эшитмагани учун меҳрини туёлмади ва бир умрлик орзуси Офелия ролини ўйнай олмади. У орзудан армонга айланди...

Инсоннинг кўча-кўйда, эл-юрт орасида қилган эзгу ишларининг савоби биринчи навбатда отага тегади. Шунингдек акси ҳам. Кўпинча кўчада «Фалончи кимнинг ўғли эди», «Отасига раҳмат» ёки «Фалончи раҳматли ҳам шундай одам эди, фарзанди отасига тортибди» деган гапларни кўп эшитамиз. Бу эса юқоридаги фикримизнинг далилидир.

Ота — оила сардоридир. Унинг оиладаги йўл-йўриғи, дастури зарур деб ҳисоблаймиз. Унга қараб инсон табиати, йигитларга хос ғурур шаклланади. Шу боис ҳам тарбия борасида ота онадан ҳам масъулиятлироқдир.

Ҳаётда омади чопган бир дўстимизни эришган ютуқлари билан қутлагани бордик. Унинг юзида хурсандчилик қаторида ўкинч ҳам сезилиб турарди. Суҳбат давомида «Менинг бундай мартабага, ҳурматга эришишим отам туфайли бўлди. Лекин ўзи кўролмай кетди. Гарчанд кўп нарсага қодир эканлигимни билсам-да, ёлғизлигим, орқамда суянадиган тоғим йўқлигидан ўкинаман», деди у маъюс.

Дарвоқе, табиат қонунлари қаршисида инсон ҳамиша ожиз. Уни ўзгартириш, ушлаб қолишга қодир эмас. Кўпинча, онамиз тайёрлаб қўйган бир пиёла чойни ичишга улгуролмай, шошиб ишга отланамиз. Отамизнинг «Ўзингга эҳтиёт бўл, ёмонларга қўшилма, одамларга қўлингдан келганича яхшилик қил», деган насиҳатларини одатий ҳолдек эшитиб-эшитмай уйдан чиқамиз. Лекин кунимиз билан кўнглимиз тўқ. Чунки арслондек отамиз, суянчиғимиз бор.

— Агар отам бўлганида эди, — дейди бир дугонам армон билан—мен ҳам қийналмасдим. Ҳамма қатори яшардим. Уйга боришга юрагим безиллайди. Уй тўри бўм-бўш. Укаларим билан жой етмай сиқилишиб ўтирсак ҳам, отамнинг ўринларига ўтиришга журъат қилолмаймиз. Ҳаммамиз учун у киши ҳамон ҳаётлар.

Бундайлар ҳаётда кам эмас. Айнан шундайлар отаси вафотидан кейин ҳам унинг номини дилларининг тўрида сақлайдилар, ўз падари бузрукворлари билан ғурурланадилар. Бироқ ҳозирги қийинчилик дамларда отасини фақат бойлиги учун ҳурмат қиладиган, камбағал бўлса хору зор қилиб қўяётган, уйидан қувган баъзи кўрнамаклар ҳам орамизда топилади.

Шаҳримиздаги ҳарбий госпиталда ҳар йили бир марта даволанадиган Баҳром ота шундай дейди:

— Эркак киши бўлиб эркакнинг йиғлаганини кўрмаган эдим. Ҳамхонам жуда маъюс, уззукун деразадан боққа тикилганча хаёл суриб ўтирарди. Уни фақат ўзига ўхшаган мўйсафидлар йўқлаб туришарди. Қизларим, набираларим мени кўргани келса, бироз қараб туриб ташқарига чиқиб кетарди. «Фарзанд доғида куйган шекилли, бечора», деб ўйлардим. Бир куни у киши билан дардлашиб қолдик. «Болаларингиз йўқми», деб сўраганимда «Бор», дедию бошқа гапирмади. Кейин билсам отанинг бири-биридан топармон-тутармон тўрт ўғли бор экан. Уларнинг ҳеч бири ота билан бирга туришга унамабди. Фарзандларимни уринтирмай деб «Қариялар уйи»га кетибди. Икки йилдан бери уларнинг бирортаси отасидан хабар олмас экан. Шуни эшитганимдан бери у киши билан янада яқинроқ бўлиб қолдим...

Тўқликка-шўхлик, деб шуни айтсалар керак-да. Ўз отасини хор қилган киши албатта ўзи ҳам шу кунга тушади. Падари бузрукворининг ҳар бир гапига амал қилиш фарзанд бурчидир. Уни инкор қилишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

...Икки дугонанинг ўртасига совуқчилик тушди. Ўзига тўқ, ҳатто бойроқ кишининг қизи ўртоғига деди:

— Ўртоқжон, устингдаги кўйлагингни қара, жуда эскириб кетибди. Фартуғинг ҳам калта бўлиб қолибди.

— Биламан. Дадамга ойлик чиқса олиб берадилар.

Дугонаси киноялн кулди.

— Даданг ҳар кунги арағининг пулини йиғса сенга кўйлакдан ортиб, туфлига ҳам етади.

Қиз титраб кетди.

— Агар кўйлагимдан ор қилаётган бўлсанг, мен билан бирга юрмай қўяқол. Лекин иккинчи марта отам ҳақида бундай гапирма. Уни масхара қилишга йўл қўймайман, — деб қиз тез-тез юриб кетиб қолди.

...Гоҳо узоқ сафарга чиқишдан олдин отам қўлларини фотиҳага очиб, дуо қилганларида беихтиёр кўзларимдан ёш чиқиб кетади. Ўша пайтда отамнинг сиҳат-саломатлиги учун, оиламизга бош бўлаётганлиги учун яратганга қайта-қайта шукроналар айтаман.

Ота — уйнинг шамчироғи. У оила йўлларини ёритади, фарзандларини нурли камолот сари етаклайди. Шу шамчироқ ҳеч бир хонадонда бевақт ўчмасин!

Назира СОДИҚОВА.

Ҳар тўғрида

НЬЮ-ЙОРК. Яқинда Бешинчи Авенюда жойлашган 650-уйнинг витриналарида машҳур Америка киноюлдузи Мэрилин Монронинг гавда қолиплари кўргазмаси пайдо бўлди. Уларга кийдирилган турли хил ажойиб кийим-кечаклар ва тақинчоқлар эса Монронинг мухлисларидан бирининг шахсий мажмуидан олинган эди. «650 фифс авеню компани» компанияси томонидан уюштирилган мазкур кўргазма биринчидан Мэрилин Монро вафотининг 30 йиллигига, иккинчидан эса актриса ҳаёт йўли янгича талқин қилинган китобнинг чиқишига бағишланган эди. Бундан ташқари у Бешинчи Авенюдан узоқ бўлмаган жойда истиқомат қилиб бўш вақтларида бу ерларда сайр қилишни яхши кўрарди. Кўргазма атрофида тез-тез транспорт воситаларининг ҳаракати тўхтаб қолмоқда. Чунки ҳар бир киши машҳур актрисага яна бир бор кўз ташлагиси келади-да.

СУРАТДА: Мэрилин Монро «Жентльменлар оқ-сариқ гўзалларни хуш кўрадилар» фильмида қўшиқ айтаётган пайт.

Г. Романцова (РАТА — ТАСС) сурати.

САНКТ-ПЕТЕР Б У Р Г. «Рус паррандачилиги анъаналарини қайта тиклаймиз» шиори остида яқинда Табиат уйида қушлар кўргазмаси бўлиб ўтди. Ундаги экспонатларнинг барчаси фақат ҳаваскор қуш боқувчилар томонидан тайёрланди.

Кўргазмани шимоли-ғарбий агробиржа, «Полюс» фирмаси ва ҳаваскор паррандабоқарлар уюштиришди.

СУРАТДА: мода қурбони.

И. В. ЦВЕТАЕВ томонидан 1912 йили ташкил этилган А. С. Пушкин номидаги давлат тасвирий санъат музейининг фаолият бошлаганига ҳам 80 йил тўлибди. Яқинда мазкур қутлуғ санага бағишлаб, «Мумтоз музей ва замонавийлик» ҳамда «Нотаниш Шагал» номли икки экспозиция очилди.

Биринчи кўргазмада музей томонидан замонавий санъат соҳасида кейинги беш йил ичида харид қилинган янги асарлар намойиш этилмоқда. Ундан О. Целкова, И. Кабакова, Э. Неизвесний ва бошқа кўплаб таниқли мўйқалам усталарининг ишлари ўрин олган. Экспозицияга ташриф буюрган мухлислар шунингдек, кейинги йиллар польяк санъатининг В. Хаснор, Ю. Найна, Т. Кантур каби намояндаларининг асарларидан баҳраманд бўлишмоқда.

Иккинчи кўргазма эса Марк Шагал ҳаётига бағишланган. Ундан буюк мусаввирнинг учта йирик асари, 56 та сурати ҳамда унинг ижод намуналари киритилган саккизта китоб ўрин олган.

СУРАТДА: Марк Шагал ижодидан намуна.

В. Великжанин ва С. Мамонтов (РАТА—ТАСС) суратлари.

— Ойижон, бугун ёзувдан яна аъло баҳо олдим.

— Жуда соз. Ақлли қизимдан ўзим ўргилай!

Гулнора шундай дея мактабдан мамнун бўлиб қайтган фарзанди Шоирани эркалаб, бағрига босди. 8 яшар Жамила ҳам опасига ҳавас билан қараб турарди. Бу оилада доимо ана шундай хурсандчилик, ота-она ва фарзандлар ўртасида самимий муносабатлар ҳукмрон.

Оила соҳибаси Гулнора Арслонова Тошкент Давлат ҳуқуқшунослик институтида таълим олмоқда. Шу билан бирга ширин-шакар икки нафар фарзандини яхши хулқли, одобли қилиб тарбиялашга алоҳида эътибор бериб, бор куч-ғайратини сарфлаётир.

СУРАТДА: Гулнора Арслонова фарзандлари Шоира ва Жамила билан.

Равиль Альбеков сурати.

Дилимдагини айтиман

ИНСОНИЙЛИК САБАБЛАРИ

АХЛОҚ ва ахлоқий тарбияни амалда одатда фарзандларимизни ўз миллий урф-одатлар, анъаналарга таянган ҳолда тарбияламоқ ва уларга чуқур сингдириб борилишини тушунамиз.

Ҳар бир халқ маънавияти ва руҳиятини ёш авлодга етказиш учун аввало ишни оиладан бошлаш лозим. Чунки бола тарбияси ва ахлоқий баркамолликда ота-она ибрати муҳим аҳамиятга эга.

Яқинда дарсдан чиқиб дугоналарим билан суҳбатлашиб кетаётган эдик. Биздан 2-3 қадам олдинда икки ўзбек киши қаттиқ-қаттиқ гаплашиб боришяпти. Уларнинг оғзидан чиқаётган баъзи гапларга асло тоқат қилиб бўлмайди. Уялиб, қадамимизни тезлатдик.

Энди ўзингиз ўйлаб кўринг, ана шундай оила бошлиқлари яшаётган хонадонда бола қандай ахлоқ ўрганади, эртага ким бўлади?

Инсон ҳеч қачон онадан тубан бўлиб туғилмайди, аксинча, оила, жамоатчилик, мактаб муҳити таъсирида шаклланиб боради. Бунда ахлоқ-одоб баркамолликнинг ўзак вазифасини ўтайди. Кейинги пайтларда, ўзбекона илтифот, муомала одоби, кийиниш, маданиятни анча унутиб қўйгандик. Шуни алоҳида таъкидлаш зарурки, ҳатто ярашиқли, одми кийиниш ҳам ахлоқнинг бир белгисидир. Қора ва кўк кўйлаклар удумимизга кўра фақат азалардагина кийилардн. Ҳозирчи?..

Бекатда автобус кутиб турсам ёши 18-20 лар атрофидаги бир қиз анча ёшга бориб қолган бир аёл билан жиққамуш бўлаяпти. Қизгина ҳеч истиҳола қилмай оғзига келган уятли сўзлар билан онахонни ҳақорат қиларди. Ачинарлиси шундаки, бекатда биров унга «Қўй қизим, уят бўлади-я» демади. Агар шу қиз миллий урф-одатларимиз руҳида тарбиялангандa кўпчилик олдида бундай андишасиз гапларни асло айтмас эди. Иккинчидан, ўзидан катталарга (ҳар қандай шароитда ҳам) бунақа беҳурматлик қилмасди.

Бу билан ҳамма қизларимиз ана шундай ахлоқсиз, беандиша демоқчи эмасман. Ҳавас қилса арзигудек тенгдошларимиз кўпки, беихтиёр шуларга ўхшагинг келади. Университет филология факультетининг кечки бўлимида Дилфуза Бўронова таълим олади, 3 йилдан бери иккаламиз худди опа-сингилдай яшаймиз. Унинг ахлоқ-одоби, хушмуомалалиги, ҳаммадан ҳам одамга меҳрибонлигини бир кўрсангиз эди. Мен барча қизларимиз Дилфуза каби ажойиб фазилатлар эгаси бўлишини хоҳлардим. Хўш, бундай инсонийликнинг сабаби нимада? Энг аввало оила ибрати, ота-она тарбиясининг маҳсули деб ўйлайман.

Дилором САРМОНОВА,
Тошкент Давлат университети журналистика факультети талабаси.

ИРОДА деганда кишининг ўз хулқини идора қила биладиган қобилияти, ҳар қандай қийинчиликларни енгиб, ҳаракат қилиши ва унинг уддасидан чиқишини тушунамиз. Бундай инсонлар қийинчиликлардан қўрқиб, доим йўлда тўхтаб қолмайди, бошлаган ишини қатъият билан охирига етказади.

Бола бошидан...

ИРОДАНИ ШАКЛЛАНТИРИШ

Шуниси эътиборлики, агар бола бир ишни қилишда ўзидан катталарнинг кучига ишонса, интилган нарсасига сира ҳам меҳнат сарфламай етишмоқни кўзласа ундан қатъий иродали киши етишиб чиқиши қийин, албатта. Айрим ота-оналар фарзандлари вояга етиб қолганига қарамасдан ҳали ёш, аввал ўсиб улғайсин, деб уни ишга ўргатмайдилар. Бу тўғри эмас. Боладан, албатта, унинг ёшига қараб талаб қилиш лозим.

Тўғри, ёши кичик болаларимизда ҳали ўсмирлардек мардлик, чидамлилик, ғайрат-шижоат етишмайди. Лекин улар шундай хусусиятларга эришишни орзу қиладилар. Катталар уларни топширилган вазифани уддалашга, ўйин, машғулотлар вақтида учраган қийинчиликларни енгишга ўргатишлари ва одатлантирмоқлари ҳар томонлама фойдалидир.

Пойтахтимиздаги 11-мактабнинг 10-синфини битирган Мирсултон Мирҳайдаров учувчи бўлишни орзу қиларди. Унинг қайси фандан тутган дафтарини қарасангиз албатта муқовасида чиройли қилиб солинган самолёт расмига кўзингиз тушарди. Мирсултон армия сафидан учувчи бўлиб қайтди. Бир неча вақт ўқувчилик даврида картон ва фанердан ўзи ясаган самолётлар макетини уйида сақлаб юрди. Ён-атрофидагиларни ҳам шу ажойиб касбга қизиқтирди.

Собир Раҳимов туманидаги 294-мактабда илмий мудир бўлиб ишлаётганимда юқори синф ўқувчилари билан касб танлаш ҳақида суҳбатлашганим ёдимда. Болалардан бири шифокор, бири ҳайдовчи, қизлар эса ҳамшира, тарбиячи, ўқитувчи бўлмоқчи эканликларини айтишди. Шунда Фатхулла Саидов дабдурустдан жамоа хўжалигига раис бўламан, деди. Мен унга раислик касб эмас, уни халқ сайлашини тушунтирдим. Маълум бўлишича, Фатхулланинг ота-боболари кўп йиллар давомида раис бўлиб келишган экан. Бу ўқувчи ўрта мактабни аъло баҳолар билан тугатди. Қишлоқ хўжалиги институтига кириб ўқиди. Уни битиргач, аввал жамоа хўжалигида агроном бўлиб ишлади. Мана бир неча йилдирки, отаси раислик қилган Зангиота районидаги Навоий номли жамоа хўжалигига раислик қиляпти.

Ёш авлодда иродани шакллантириш мумкин. Бунинг учун ота-оналар ва мактаб ўқитувчиларининг биргаликда олиб борадиган тарбиявий ишлари катта аҳамият касб этади. Бу вазифа эса осон эмас. Одатда ялқовлик, ўзини идора қила билмаслик, танбаллик, эринчоқлик ва бошқа жиҳатлар кўп куч ва бирор ҳаракатни талаб қилмайди. У болага сингиб кетади. Бола шуларга одатланиб қолса, уни енгиб олиш анча қийин бўлади. Шунинг учун ирода қанчалик барвақт шакллантирилиб, чиниқтириб борилса яхши натижа беради. Боладаги бу хусусият қийинчиликларни шахсан ўз кучи билан енгишда ривожланади. Эрта билан ўриндан туриш, турли жисмоний ҳаракатлар қилиш, дарсларни вақтида тайёрлаш, буларнинг барчаси ўқувчига маълум малака, ирода кучини чиниқтириб боради.

Шуни унутмаслик зарурки, бу борада ота-оналарнинг умумий йиғилишлари, синф ота-оналарининг мажлислари, синф раҳбарларининг тарбиявий соатларида мардлик, баҳодирлик, қаҳрамонлик ва жасурлик ҳақида суҳбатлар ўтказиб турилиши ҳар томонлама яхши самара беради.

Фахриддин НУРИДДИНОВ,
халқ таълими аълочиси, шахсий нафақахўр.

Суратли ахборот

ТАНЛОВ ҒОЛИБЛАРИ

ҚЎҒИРЧОҚ театри ҳар доимгидан кўра бу гал томошабинга . лиқ тўлди. Улар орасида болалар билан бир қаторда ота-оналар ҳам томошага келишганди. Бу ерда ҳар доимгидек қўғирчоқ театри эмас, аксинча Яккасарой туманидаги боғча-яслилар тарбиячилари кўрик-танловининг якунловчи қисми ўтказилиши мўлжаллангани. У «Йилнинг энг яхши тарбиячиси» деб номланиб, тўрт босқичдан иборат эди.

Ҳайъат аъзоларининг синчковлик билан кузатувлари натижасида иккита боғча тарбиячиси ғолиб деб топилди. Улар 116 ва 357-боғча тарбиячилари Муборак Искандарова ва Жанна Решетовалардир.

Тадбирни қизиқарли ўтказишда тарбия муассасаларининг ходимлари бошқош бўлишди. «Она» жамияти эса ҳомийликни ўз зиммасига олиб, ғолиблар учун қимматбаҳо совғалар тақдим этди. 26-ўрта ҳунар-техника билим юрти томонидан танлов иштирокчилари ва ғолибларга вазалар, чинни термалар ҳадя қилинди. 6-ошхона ошпазлари эса ширин таомлар билан барчани меҳмонга чорладилар. Туман ҳокимлиги томонидан пул мукофоти ажратилди.

— Бундай тадбирларни тез-тез ўтказиб туришни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз, — дейди район халқ таълими бўлими мудири Ўткир Мирзажонов. — Чунки ҳозирги шароитда болаларнинг онги кўп нарсага қодир бўлиши, кўп нарсани илғаб, идрок этиши керак. Бунинг учун аввало боғча опаларнинг ўзлари ҳар томонлама мукаммал бўлишлари лозим. Ана шунда бола тарбияси ҳам кенг қамровли бўлади.

Гулнора МАЛИКОВА.

СУРАТЛАРДА: танлов ғолиблари; боғча тарбияланувчиларининг чиқиши; эртак қаҳрамони ролида.

Меҳнатинг—зийнатинг

САҲИФАЛАРГА СОЧИЛГАН НУР

ДУНЁДА шундай кишилар бўладики, улар ўзгалар меҳнатини рўёбга чиқариш, эл-юртга танитиб, ҳаётдан муносиб ўринларни эгаллашларини таъминлашдек хайрли, саховатли ишларга бутун умрларини бахшида этадилар. Аммо ўзларининг ҳаёт онлари ана шу сермашаққат ва савоб ишнинг кўзга кўринмас қатламларида қолиб, сиртдан қараганда кўзга ташланмайди. Аммо аслида-чи? Ўзгаларнинг ҳаётдан муносиб ўринларини топиб олишлари ва улар меҳнатини юзага чиқариб, элулуснинг ундан баҳраманд бўлишига йўл очиб берган бундай инсонлар умрини беҳуда кетган деб бўладими? Йўқ, асло! Зеро, ҳаётини бошқалар бахти, шодлиги, илмли-маърифатли бўлиши йўлида сарф этаётган фидойи инсонлар умрини сершоҳ, сержило ва сермева дарахтларгагина қиёслаш жоиздир.

Ана шундай мурувватли кишилардан бири Восиқ Абдувалиевдир. Бу заҳматкаш инсоннинг кўз илғамас меҳнатлари, кўзларининг нури зиёси асосан ўзгалар китобларининг саҳифаларига сочилиб кетган, десак муболаға бўлмайди.

Аслида ёш Восиқнинг нияти муаллим бўлиш, ёш авлод онгига маърифат зиёларини сочиш эди. Шунинг учун ҳам у Тошкент давлат педагогика институтининг тарих-филология факультетига ўқишга кирди. Аммо энг зўр муҳаррир — ҳаёт ҳамма нарсага ўз тузатишларини киритар экан. Унга мактабда эмас, турли муҳарририятларда ишлаб, маърифат зиёсини сочишига тўғри келди. 1958 йили институтни тугатган Восиқни «Ўзбекистон коммунисти» журналига ишга таклиф этишди. Л. Муродов, М. Жалолов, Л. Охунжонов, Р. Шоғуломов каби тажрибали журналистлардан ва таржимонлардан материал тайёрлаш, матн устида ишлаш, матбаачилар билан ҳамкорлик қилиш сирларини ўрганди...

Журналист сифатида шаклланган Восиқ Абдувалиевнинг аста-секин қалами чархланиб, таҳрир санъатини, таржимонлик сир-асрорларини ҳам пухта эгаллаб олди. Тиришқоқлиги, касбига садоқати ва ўзига хос қобилиятини сезган мутахассислар уни ижтимоий-сиёсий адабиётлар чоп этиладиган «Ўзбекистон» нашриётига ишга таклиф этишди. Ўшанда 1965 йил эди. Атиги бир ойгина катта муҳаррир бўлиб ишлаган Восиқ Абдувалиев 1969 йилгача муҳарририят мудири, сўнгра бош муҳаррир ўринбосари, айни пайтда эса бош муҳаррир вазифасида ишлаб келмоқда.

Китоб чоп этишдек хайрли, аммо мураккаб касб билан ўз тақдирини боғлаган Восиқ ака кўплаб китобларга тузувчилик ҳам қилди. Улар орасида «Кўрганмиз, биламиз, ёдимизда», «Мардлик — мангулик» (2 том) каби халқимизнинг оловли уруш йилларида кўрсатган жасоратлари ҳақидаги ҳикоя қилувчи тўпламлар ҳам бор.

«Унутилмас саҳифалар» китоби, қатор очерк ва мақолалар муаллифи Восиқ ака айни кунларда таржимон сифатида ҳам баракали ижод қилмоқда. У ўзбек тилига ағдарган «Ёдгорликка битилган номлар», «Қалбдан қалбга» каби китобларни, бир қатор дарсликларни айтиб ўтиш жоиздир.

Нашриёт қозонида Вали Раҳимов, Мели Жўра, Наби Юсуфий, Тўлқин Рустамов, Наим Ғойибов, Исоқ Муллажонов сингари китобатчилар билан бирга қайнаган Восиқ Абдувалиев бугунги кунда ўнлаб иқтидорли шогирдларга эга. Улар орасида Шомуҳиддин Мансуров, Раҳима Шомансурова, Абдуҳошим Ирисбоев, Карим Бўронов, Зуфар Жўраев каби ноширлик санъатини мукаммал эгаллаб, газета таҳририяти ва нашриётларда турли лавозимларида ишлаётган ёшлар ҳам бор.

Ҳа, ҳаётини игна билан қудуқ қазишдек сермашаққат касб—китобатчилик билан боғлаган Восиқ ака ҳамон ўзгаларга бахт улашиб яшамоқда.

Восиқ ака Абдувалиевнинг кўп йиллик самарали меҳнатлари муносиб тақдирланган. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими», «Матбуот аълочиси» нишонлари унинг кўксини безаб турибди. Турли медаллару Фахрий ёрлиқлардан ҳам анчагина.

Тилагимиз шуки, олтмиш ёшини қаршилаётган Восиқ ака Абдувалиев ўзи танлаган сермашаққат, аммо эзгулик уруғини сочувчи касбида яна узоқ йиллар ишлаб, эл эътиборини қозонаверсин!

Мурод КАЛОНХОНОВ.

Билиб қўйган яхши

КАШФИЁТЛАР ТАРИХИДАН

ЭНГ яхши хусусиятли полиэтиленни олишга италиялик олим Жулио Натта муваффақ бўлди. У рентген таҳлиллари орқали полиэтиленнинг кристаллик даражаси юқориланганини аниқлади ва Циглер катализаторини такомиллаштириб, исталган даражали тузилишга эга бўлган полиэтилен ҳосил қилиш усулини яратди. Шундан сўнг у ўз ихтиросини стереорегуляр полимерлар номи билан бир неча мамлакатларда патентлади ва чет эл фирмаларига сота бошлади. Пировардида паст босимда стереорегуляр тузилишга эга бўлган полимерлар ишлаб чиққан бу олим 1968 йилда Нобель мукофотини олишга сазовор бўлди.

* * *

ИПАК куртига озуқа бўладиган тут дарахти ҳамма ерда ўсавермайди. Ипак куртининг ўзи ҳам нозик жонивор бўлиб, турли шароитларга чидай олмайди. Кимёгарлар ипак толаси оқсилдан пайдо бўлиши ва пептид боғлари унга ноёб хоссалар беришини аниқлашди. Америка олими Вильям Корозерь эса 1935 йили унинг генетик хоссалари ўрнини мутлақо боса олмайдиган нейлон толасини ихтиро қилди.

* * *

1925 ЙИЛДА эълон қилинган халқаро танловда олим С. Лебедев усули афзал деб топилиши натижасида 1932 йили Ленинградда дунёда биринчи синтетик каучук заводи қурилди. 1953 йилдан бошлаб эса кимёгарлардан А. Коротков ва Б. Долгоплоскнинг кашфиётлари асосида табиий каучукдан афзал бўлган сунъий каучук яратилди.

* * *

БЕЛЬГИЯЛИК профессор Жобар графит қаламчасини ҳавосиз жойда ток билан қиздириб, ундан ёритиш учун фойдаланиш мумкинлигини айтган. Кейинроқ америкалик профессор Фермер ўз уйини қиздирилган лампочка воситасида ёритган.

1879 йилда олим Эдисон лампочканинг узоқ ёнишини таъминлайдиган тола топди.

Акбар АЛИЕВ.

Жиноят жазосиз қолмайди

ДАДИЛ ҚАДАМЛАР

Республикамиз ҳудудида портлар мавжуд бўлмаганлиги сабабли жумҳуриятимизга келтириладиган ва четга чиқариладиган барча халқ хўжалиги юклари ҳаво ва темир йўл транспорти орқали ташилади. Шуни афсус билан таъкидлаб ўтиш жоизки, кейинги пайтларда темир йўл транспорти орқали ташилаётган юкларни ўғирлаш ҳоллари сезиларли даражада ортди. Ҳозир Республикамиз Президенти И. А. Каримовнинг жиноятчиликнинг барча турларига қарши кескин ва муросасиз кураш очиш кераклиги ҳақидаги кўрсатмаларига биноан транспорт ички ишлар бошқармаси тизимида ҳам жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш ва ҳуқуқ-тартиботни ҳамда жамоат хавфсизлигини мустаҳкамлаш бўйича бирмунча ишлар қилинмоқда. Биз Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги транспорт ички ишлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, милиция полковниги Иброҳим Хайтенов билан мулоқотда бўлиб транспорт соҳасидаги жиноятчиликларнинг пайини қирқиш йўлида амалга оширилаётган ишлар ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилдик.

— Иброҳим ака, айтингчи, транспорт ички ишлар бошқармаси фаолиятининг асосий йўналиши нималардан иборат!

— Бизнинг асосий фаолиятимиз — бу ташилаётган барча юкларнинг ўз манзилларига бус-бутун ҳолда етиб боришини таъминлашдир. Бу ҳақда кенгроқ тўхталадиган бўлсак, темир йўл ва ҳаво транспортида жиноятларнинг юз беришига сабаб бўлаётган омиллар, шарт-шароитларни аниқлаш, уларга барҳам бериш учун мўлжалланган чора-тадбирларни амалга ошириш, темир йўл ва ҳаво транспорти линия тергов бўлинмаларида ишни ташкил этиш, уларнинг фаолиятини назорат қилиб лозим бўлганда амалий ёрдам кўрсатиш, транспорт соҳасида тергов ишларининг аҳволи ҳақидаги статистика маълумотларини таҳлил қилиш ҳамда уларни умумлаштириш, оғир, гуруҳ бўлиб амалга оширилган ҳамда хўжалик соҳасидаги энг мураккаб жиноятларни тергов қилиш ва умуман қонунчиликни мустаҳкамлаш, давлат, жамоат ташкилотлари ҳамда фуқаролар шахсий мулкларининг дахлсизлигини таъминлаш асосий вазифаларимиз доирасига киради. Темир йўллар Низомига кўра юк ташиш учун қабул қилинган вақтдан бошлаб йўл мазкур юкларнинг бус-бутун сақланиши учун моддий жавобгар бўлади. Транспортдаги юкларни ўғирлаш давлат, жамоат ёхуд фуқароларнинг мулкларини жинояткорона эгаллашнинг барча турларини ўз ичига олиб, ҳаво ёки темир йўл юк қабул қилувчига етказилган барча зарарни тўлалигича қоплайди.

Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш жоизки, транспорт ички ишлар бошқармаси томонидан ҳаво ва темир йўл транспортида рўй бераётган барча қонунбузарликлар, жумладан, ўғрилик моллар ва гиёвандлик моддаларини ташиш юзасидан ҳам жиноий ишлар қўзғатилади. Масалан, шу йил январь ойининг охирида 1962 йилда туғилган, Жума шаҳри, Ленин кўчасида яшайдиган З. га нисбатан жиноий иш очилди. Ҳеч қаерда ишламайдиган З. нинг ёнидан текшириш пайтида 1 килограмм 910 грамм миқдоридаги гиёвандлик моддаси топилди. Пихини ёрган бу жиноятчи 4 та 200 граммлик балиқ консерваларини идишининг ёнидан тешик очиб, ичидагини тўкиб ташлаб марихуана жойлаган, сўнг эса устидан балиқ консерваси ёрлиғини ёпиштириб қўйган. Моддаларнинг қолган қисмини эса зар қоғозга ўраб, ҳамирнинг ичига жойлаб нон шаклига келтирилган. Маълум бўлишича, у гиёвандлик моддаларини вақти-вақти билан Москвага олиб бориб пуллаб турар, транспорт воситаси сифатида эса юк поездларидан фойдаланар экан.

— Кейинги пайтларда транспорт воситаси орқали олиб кетилаётган қандай молларни ўғирлаш айниқса авж олганлиги ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз.

— Ҳаракатдаги таркиблардаги юкларни ўғирлаш энг кўп учрайдиган жиноятчилик турига киради. Кейинги пайтларда темир йўлларда ташилаётган ёнилғи-мойлаш материалларини ўғирлаш ҳоллари айниқса авж олиб кетди. Зеро, собиқ Иттифоқ республикаларида бензиннинг тақчил бўлиб қолиши ва унинг нархи бир неча баробар кўтарилиб кетиши бунга асосий сабаб бўлди. Шунинг учун биринчи навбатда бензин ўғирловчиларга қарши курашни кучайтиряпмиз. Ҳозирда бензин ўғирланаётган асосий жойларни аниқлаб, шошилинч равишда амалий тадбирлар ишлаб чиқдик. Жумладан, темир йўл ҳарбийлаштирилган қўриқчилари билан ҳамкорликда бензин цистерналарини мўлжалланган жойгача кузатиб боришни ташкил этдик. Йўл-йўлакай цистерналардаги қуйилган бензин миқдорларини махсус асбоблар ёрдамида текшириб боряпмиз. Жойларда бу борада махсус тадбирлар амалга оширилмоқда. Бу омиллар ўғирликларнинг олдини олишга таъсир қилиши муқаррар.

— Амалга оширилаётган ишларнинг қандай самара бераётганлиги мушоҳада қилинганда сезилади. Ўтган йилги иш натижалари ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз.

— Очиғини айтганда, 1992 йил жумҳурият Транспорт Ички ишлар бошқармаси учун тикланиш, янгиланиш йили бўлди, десак янглишмаймиз. Чунки, иш фаолиятимиздаги бошқаришнинг услублари тубдан ўзгарди. Бу эса жиноятчиликка қарши курашда, жамоат тартибини сақлашда самарали натижалар бермоқда. Бошқарма ва унинг тармоқ идораларидаги раҳбар бўғинлари ходимларининг масаласи қайтадан кўриб чиқилди. Ҳар бир оператив ходимдан ишни охиригача етказиш, жавобгарлик ҳисси билан ишлаш қатъий талаб қилинмоқда. Жумҳуриятимизнинг темир йўл ва ҳаво йўллари транспортларида жиноятчиликни камайтиришга доир бир қанча махсус тадбирлар амалга оширилди. Ва уларнинг оқибати ўлароқ кўплаб уюшган жиноятчилар гуруҳлари, гиёвандлар, иқтисодиёт соҳасидаги жиноятлар фош этилди. Далиллар тили билан айтадиган бўлсак, аввалги йилга нисбатан бизнинг соҳамиз бўйича жиноятчилик ўтган йили 2,7 фоизга камайди. Содир этилган жиноятларни очиш эса 42,6 дан 56,5 фоизга ўсди. 208 та уюшган жиноятчилар гуруҳи қўлга олинди. Иқтисодиёт соҳасидаги жиноятларни аниқлаш 6,2 фоизга ошди. Йирик миқдордаги ўғирликлар очиб ташланди. Жиноятчилардан 384 килограмм турли хил гиёвандлик моддалари олиниб, мусодара этилди. Транспорт бўйича оператив ҳолат бирмунча яхшиланди.

— Келгусида ишни янада яхшилаш борасидаги режалар хусусида ҳам тўхталсангиз.

— Жиноятларни очиш ўсиб боргани билан биз бундан қониқиш ҳосил қилмаяпмиз. Терговчилар билан оператив ходимларнинг ўзаро ҳамкорлигини мустаҳкамлаш, уларнинг ишидаги шакл ва услубларни такомиллаштириш жиноятларни очишда муҳим омил ҳисобланади. Шу сабабдан бошқарма тергов бўлимидан жойлардаги терговчиларнинг олиб бораётган ишлари устидан қаттиқ назорат қилиш ва уларга гуруҳларга уюшган ҳолда амалга оширилган мураккаб жиноий ишларни тергов қилишда малакали амалий ёрдам кўрсатиш талаб қилинмоқда. Иқтисодий жиноятчиликка қарши курашда ҳам юкларни ташиш, уларнинг дахлсизлигини таъминлаш, чайқовчилар, чиптафурушларга нисбатан маълум вазифаларни белгилаб олдик ва иш олиб боряпмиз.

Ходимлар билан ишлаш, уларни жой-жойига қўйиш, оператив ва тергов бўлинмаларини малакали ходимлар билан тўлдириш, уларнинг жанговар ҳамда хизмат тайёргарлигини оширишга оид тадбирлар узлуксиз ўтказиб келиняпти. Юқори ва ўрта бўғинлар таркибидаги раҳбар ходимларни ишга олишда уларнинг ташаббускор, тез фикрловчи, аҳволни тез мушоҳада қилувчи, соғлом ва мустақил иш юритувчи хислатларига эга бўлишига алоҳида эътибор беряпмиз. Хуллас, барча имкониятларимизни транспорт соҳасидаги жиноятчиликларга зарба бериш йўлида сарфлаяпмиз.

Суҳбатдош Дилшод ИСРОИЛОВ.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ОЛИЙГОҲИ

«Градиент ЛТД» фирмаси билан ҳамкорликда ўзбек ва рус тилида ўқитиладиган қуйидаги

ПУЛЛИК КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

физика ва математика фанлари бўйича абитуриентларни тайёрлаш курси (ўқиш муддати — 3 ой).

Машғулотларни тестлар ёрдамида кириш имтиҳонларининг барча бўлимлари бўйича илғор ўқитувчилар олиб борадилар;

ЭҲМ оператори (ўқиш муддати — 2 ой);

Компьютерни таъмирлаш (ўқиш муддати — 2 ой);

турли шаклдаги бухгалтерия ҳисоби (ўқиш муддати — 2 ой).

Машғулотлар тингловчиларга қулай вақтларда Тошкент олийгоҳларининг илғор мутахассислари томонидан олиб борилади.

Ўқиш барча гуруҳларда 1993 йил 22 МАРТДАН бошланади. Дастлабки йиғилиш 15 ва 22 март куни соат 15 дан 18 гача ўтказилади.

Манзилгоҳимиз: 700064, Тошкент шаҳри, Педагогика кўчаси, 103-уй, 4-ўқув биноси (математика факультети биноси), 4—01 хона,

Маълумотлар олиш учун телефон: 55-89-62.

«СКВ МЕБЕЛЬ» ФИРМА ДЎКОНИ

Нафосат, қулайлик, шинамлик ва бошқа ҳузур-ҳаловатларни

СИЗ УЧУН БАХШИДА ЭТАДИ.

У чет эл ваколатхоналари ва бошқа муассасаларнинг хизмат идоралари, шунингдек республика фуқаролари учун эркин муомаладаги валютага ўз мебелларининг намуналарини тавсия этади.

Сизни 1993 йил 13 март куни қуйидаги манзилда кутамиз: Тошкент шаҳри, Магазин-Мавзук кўчаси, 254-уй (10-троллейбуснинг «Жомий» бекати). Телефон: 48-26-96.

ТАШКИЛОТЛАР ВА МУАССАСАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ҲАМДА ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

Мустақил давлатлар ҳамдўстлигига кирган мамлакатлар халқаро тарифларга ўтиш ва транспорт харажатларининг ошиши муносабати **билан 1993 йил 1 мартдан почта жўнатиш ҳақлари қуйидагича белгиланди:**

Алоқа хизмати турлари	Қозоғистон, Тожикистон, Қирғизистон, Туркманистон		Озарбайжон, Арманистон, Грузия, Беларусь, Россия, Молдова, Украина	
	поездда	тайёрада	поездда	тайёрада
Посилкалар				
Вазни 1 кг.гача	94 сўм	172 сўм	545 сўм	672 сўм
1 кг.дан 3 кг.гача	174 сўм	292 сўм	685 сўм	886 сўм
3 кг. дан 5 кг. гача	334 сўм	532 сўм	875 сўм	1326 сўм
5 кг. дан 10 кг. гача	614 сўм	952 сўм	1155 сўм	1991 сўм
Майда пакет				
Вазни 100 гр. гача	36 сўм	61 сўм	46 сўм	123 сўм
Оддий бандероллар				
Вазни 20 гр. гача	20 сўм	34 сўм	25 сўм	59 сўм
Оддий хатлар				
Вазни 20 гр. гача	20 сўм	30 сўм	20 сўм	30 сўм
Почта карточкалари	15 сўм	20 сўм	15 сўм	20 сўм
Буюртма хатлар	40 сўм	50 сўм	40 сўм	50 сўм
Телеграммалар	оддий	зудлик билан	оддий	зудлик билан
ҳар 1 сўзга	2 сўм	6 сўм	3 сўм	9 сўм

ИЛОВАЛАР: 1. Юқорида кўрсатилган оддий хатлар ва почта карточкалари жўнатиш нархи бошқа хорижий мамлакатларга ҳам тегишли.

2. Почта жўнатмалари, нархлари Ўзбекистон республикасида ўзгармасдан қолаверди.

3. Почта жўнатмаларининг нархлари ҳақидаги тўлиқ маълумотни алоқа бўлимларидан олишингиз мумкин.

«ТОШКЕНТ ПОЧТАСИ» ДАВЛАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ

ЎЗБЕКИСТОН

ДАВЛАТ

ЦИРКИДА

(Ҳадра майдони)

22 мартдан 4 апрелгача

БОЛАЛАР, СИЗЛАР УЧУН!

ЎҚУВЧИЛАРНИНГ БАҲОРГИ ТАЪТИЛ КУНЛАРИДА

ҚАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

ДАСТУРДА: ўргатилган айиқлар, итлар, мушуклар, илонлар, ҳалқа ўйинлари, ҳаво акробатлари, кўзбойлоғич номерлари, камар билан бажариладиган гимнастика номерлари, эквилибристлар, ҳалқа билан ўйнайдиган гимнастикачи, қувват атлетлари, акробатика этюдлари ва ҳоказолар.

Манежда масхарабозлар гуруҳининг 2 бўлимдан иборат ранг-баранг томошалари.

ТОМОШАЛАР:

21—31 март кунлари соат 11, 14, 17.00 да,

3 апрель соат 14, 17.00 да;

4 апрель соат 12, 15.00 да бошланади.

Касса соат 10 дан 18.00 гача ишлайди.

Оммавий талабномалар қабул қилинади, қишлоқ жойларидан тушган талабномалар бўйича навбатдан ташқари хизмат кўрсатилади.

Цирк фойесида шошилинч сураткашлик устахонаси ишлаб турибди.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04.

Билетлар нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат назорат комитетининг Тошкент шаҳри бўйича бошқармаси жамоаси бошқарма етакчи назоратчиси Р. Асоновга отаси

Мирзамаҳмуд АСЛОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент шаҳар Ҳокими маҳкамасининг молия бошқармаси Тошкент шаҳар бўйича назорат-тафтиш бошқармасида ишлаб нафақага чиққан назоратчи-тафтишчи

Ҳамза Шарафуддинович ШАРАФУДДИНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

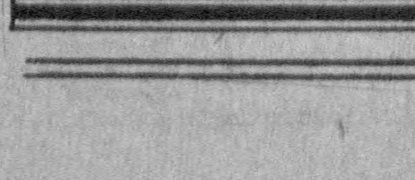

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси.

■ Нашр кўрсаткичи 64690 ■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 11.20. Буюртма Г—120. ■ 1 2 3 4 5 6